

Lausuntopyyntö luonnoksesta vesihuoltolain uudeksi 4 c §:ksi

Johdanto

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää lausuntoa liitteenä olevasta luonnoksesta kuntien vesihuollon omistuksen säilyttämistä koskevaksi vesihuoltolain 4 c §:ksi. Ehdotetulla pykälällä toimeenpantaisiin eduskunnan Vesi on meidän -päätöstä (EK 26/2021 vp - KAA 2/2020 vp) kunnan järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen säilymisestä kuntien omistuksessa ja määräysvallassa.

Tausta

Hallituksen esitysluonnos vesihuoltolain muuttamiseksi oli lausuntokierroksella 1.7.-30.9.2024. Lausunnoilla ollut esitysluonnos oli virkakunnan ja keskeisten sidosryhmien muodostaman lakityöryhmän valmisteleva esitys. Esityksestä annettiin yli 130 lausuntoa. Maa- ja metsätalousministeriö kiittää annetuista lausunnoista.

Vesi on meidän -eduskunnan päätökseen perustuva kunnan vesihuollon omistuksen säilyttämistä koskeva pykäläehdotus (esitysluonnoksen 4 c §) sai ensimmäisellä lausuntokierroksella runsaasti lausuntopalautetta. Lausuntopalautteen ja lausuntokierroksen päättymisen jälkeen tilattujen perustuslaillisten selvitysten pohjalta maa- ja metsätalousministeriö esittää kuntien vesihuollon omistuksen säilyttämistä koskevaan 4 c §:ään merkittävää muutosta, jonka vuoksi kyseinen pykäläluonnos laitetaan uudelle lyhyelle lausuntokierrokselle.

Ensimmäisellä lausuntokierroksella (1.7.-30.9.2024) ollut lakityöryhmän valmisteleva pykäläluonnos edellytti kunnilta määräysvallan säilyttämistä vesihuoltolaitoksiin. Ratkaisu olisi siten mahdollistanut kunnille vesihuoltoon kohdistuvasta omistuksestaan osittaisen luopumisen. Ratkaisuehdotusta ehdotetaan tiukennettavaksi siten, että jatkossa kunnat eivät saisi myydä tai muutoin luovuttaa vesihuoltoon kohdistuvaa omistustaan ollenkaan.

Muilta osin vesihuoltolain muuttamista koskevan hallituksen esitysluonnoksen valmistelu jatkuu normaalisti, ja ensimmäisellä lausuntokierroksella annettu lausuntopalaute huomioidaan esityksen jatkovalmistelussa. Maa- ja metsätalousministeriö toivoo tällä lausuntokierroksella lausuntopalautetta ainoastaan lausunnoilla olevasta pykäläluonnoksesta ja sen perusteluista.

Tavoitteet

Pykäläluonnoksen tavoitteena on varmistaa eduskunnan päätöksen EK 26/2021 vp edellyttämällä tavalla julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen säilyminen kuntien omistuksessa ja määräysvallassa.

Vastausohjeet vastaanottajille

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää lausunnonantajia selkeästi ilmaisemaan lausunnossaan sen, onko pykäläehdotus kannatettava vai ei.

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää toimittamaan lausunnot lausuntopalvelun kautta, www.lausuntopalvelu.fi. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse ministeriön kirjaamoon.

Kaikki lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä. Myös tahot, joita ei ole erikseen mainittu jakelussa, voivat toimittaa ministeriölle lausuntonsa.

Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivuilta Ohjeet > Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@om.fi.

Jos ette voi antaa lausuntoanne lausuntopalvelu.fi:ssä, lausunto voidaan toimittaa myös ensisijaisesti sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.mmm@gov.fi tai kirjeitse osoitteeseen maa- ja metsätalousministeriö, PL 30, 00023 VALTIONEUVOSTO. Sähköiset lausunnot tulee toimittaa pdf-, word- tai rtf -tallennusmuodossa. Lausunnoissa pyydetään käyttämään viitettä **VN/26268/2022-MMM-189**.

VAHVA-ministeriöitä pyydetään ensisijaisesti antamaan lausunto lausuntopalvelu.fi:n kautta. Tämän lisäksi lausunto viedään VAHVAAan asialle VN/26268/2022.

Ministeriön lausuntopyynnöt liitteineen löytyvät internet-sivustolta <https://mmm.fi/lausunnolla>.

Aikataulu

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää lausuntoanne pykäläluonnoksesta viimeistään 6.2.2025. Lausuntokierros järjestetään tavallista lyhyempänä siitä syystä, että kyseessä on suppea, yhtä pykälää koskeva lausuntokierros. Hallituksen esitysluonnos, johon kyseinen pykäläluonnos sisältyy, on ollut pidemmällä lausuntokierroksella 1.7.-30.9.2024.

Valmistelijat

Lisätietoja asiasta antavat:

Olli-Matti Verta, vesitalousjohtaja, hallituksen esitysluonnosta valmistelleen lakityöryhmän puheenjohtaja, olli-matti.verta@gov.fi, 0295 162 123

Vilja Klemola, lainsäädäntöneuvos, vilja.klemola@gov.fi, 0295 162 309

Johanna Kallio, neuvotteleva virkamies, johanna.kallio@gov.fi, 0295 162 011

Linkit

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=c1e78f20-7214-4080-bb1c-8211b1c82800> - Hallituksen esitysluonnoksen ensimmäisen lausuntokierroksen (1.7.-30.9.2024) lausuntopyyntö

https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/KasittelytiedotValtiopaivaasia/Sivut/KAA_2+2020.aspx - Vesi on meidän -kansalaisaloitteen käsittelytiedot eduskunnan sivuilla

<https://mmm.fi/hanke2?tunnus=MMM033:00/2022> - Vesihuoltolain uudistus Hankeikkunassa

<https://mmm.fi/vesihuoltouudistus/vesihuoltolaki> - Vesihuoltolain uudistus MMM:n sivuilla

Liitteet:

[Lausuntomateriaali_Vesionmeidän_4 c §_fi.pdf](#)

[Lausuntomateriaali_Vesionmeidän_4 c §_sv.pdf](#)

Jakelu:

Akaan kaupunki
Alajärven kaupunki
Alavieskan kunta
Alavuden kaupunki
ALVA - yhtiöt Oy
Asikkalan kunta
Askolan kunta
Auran kunta
Eduskunnan oikeusasiamies
Enonkosken kunta
Enontekiön kunta
Eräjärven Seudun Vesiosuuskunta
ESAVI
Espoon kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
Espoon kaupunki - Esbo stad
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Etelä-Savon ELY-keskus
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Eurajoen kunta
Euran kunta
Evijärven kunta
Forssan kaupunki
Haapajärven kaupunki
Haapaveden kaupunki
Hailuodon kunta

Halsuan kunta
Haminan kaupunki
Hangon kaupunki - Hangö stad
Hankasalmen kunta
Harjavallan kaupunki
Hartolan kunta
Hattulan kunta
Hausjärven kunta
Heinolan kaupunki
Heinäveden kunta
Helsingin kaupunki - Helsingfors stad
Hirvensalmen kunta
Hollolan kunta
Hollolan kunta, vesihuoltolaitos
Huittisten kaupunki
Hummilan kunta
Huoltovarmuuskeskus
Hyrnsalmen kunta
Hyvinkään kaupunki
Hämeen ELY-keskus
Hämeenkyrön kunta
Hämeenlinnan kaupunki
Hämeenlinnan kaupunki
lin kunta
Iisalmen kaupunki
Iisalmen kaupunki / alueelliset ympäristönsuojelupalvelut
Iitin kunta
Ikaalisten kaupunki
Ilmajoen kunta
Ilomantsin kunta
Imatran kaupunki
Inarin kunta
Ingå kommun - Inkoon kunta
Isojoen kunta
Isokyrön kunta
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Jakobstad - Pietarsaaren kaupunki
Janakkalan kunta
Joensuun kaupunki
Jokioisten kunta
Joroisten kunta
Joutsan kunta
Juukan kunta
Juupajoen kunta
Juvan kunta
Jyväskylän kaupunki
Jämijärven kunta
Jämsän kaupunki
Järvenpään kaupunki
Kaakkois-Suomi ELY-keskus
Kaarinan kaupunki

Kaavin kunta
Kainuun ELY-keskus
Kajaanin kaupunki
Kalajoen kaupunki
Kangasalan kunta
Kangasniemen kunta
Kankaanpään kaupunki
Kannonkosken kunta
Kannuksen kaupunki
Karijoen kunta
Karkkilan kaupunki
Karstulan kunta
Karttulan vesiosuuskunta
Karvian kunta
Kaskisten kaupunki - Kaskis stad
Kauhajoen kaupunki
Kauhavan kaupunki
Kauniaisten kaupunki - Grankulla stad
Kaustisen kunta
KEHA-keskus
Keiteleen kunta
Kemijärven kaupunki
Kemin Energia ja Vesi Oy
Kemin kaupunki
Keminmaan kunta
Kempeleen kunta
Keravan kaupunki
Keski-Suomen ELY-keskus
Keuruun kaupunki
Kihniön kunta
Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Kimitoö kommun - Kemiönsaaren kunta
Kinnulan kunta
Kirkkonummen kunta - Kyrkslätt kommun
Kiteen kaupunki
Kittilän kunta
Kittilän kunta
Kiuruveden kaupunki
Kivijärven kunta
Kokemäen kaupunki
Kokkolan kaupunki - Karleby stad
Kolarin kunta
Konneveden kunta
Kontiolahden kunta
Korkein hallinto-oikeus
Korsholm kommun - Mustasaaren kunta
Korsnäs kommun
Kotkan kaupunki
Kouvolan kaupunki
Kristinestad - Kristiinankaupunki
Kronoby kommun - Kruunupyyn kunta

Kuhmoisten kunta
Kuhmon kaupunki
Kuluttajaliitto ry
Kuopion kaupunki
Kuopion kaupunki
Kuopion kaupunki, alueelliset ympäristönsuojelupalvelut
Kuopion Vesi Oy
Kuortaneen kunta
Kurikan kaupunki
Kustavin kunta
Kuusamon kaupunki
Kyberturvallisuuskeskus, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
Kyyjärven kunta
Kärkölän kunta
Kärsämäen kunta
Lahden kaupunki
Laihian kunta
Laitilan kaupunki
Lapin aluehallintovirasto
Lapin ELY-keskus
Lapinjärven kunta - Lapträsk kommun
Lapinlahden kunta
Lappajärven kunta
Lappeenrannan kaupunki
Lapuan kaupunki
Larsmo kommun - Luodon kunta
Laukaan kunta
Lemin kunta
Lempäälän kunta
Leppävirran kunta
Lestijärven kunta
Liedon kunta
Lieksan kaupunki
Liikelaitos Salon Vesi
Liikenne- ja viestintäministeriö
Limingan kunta
Liperin kunta
Lohjan kaupunki - Lojo stad
Loimaan kaupunki
Lopen kunta
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Loviisan kaupunki - Lovisa stad
Loviisan vesiliikelaitos
Luhangan kunta
Lumijoen kunta
Luumäen kunta
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Malax kommun - Maalahden kunta
Markus Tirkkonen
Marttilan kunta
Maskun kunta

Merijärven kunta
Merikarvian kunta
Miehikkälän kunta
Mikkelin kaupunki
Mikkelin seudun ympäristöpalvelut
Muhoksen kunta
Multian kunta
Muonion kunta
Muuramen kunta
Mynämäen kunta
Myrskylän kunta - Mörskom kommun
Mäntsälän kunta
Mänttä-Vilppulan kaupunki
Mäntyharjun kunta
Naantalin kaupunki
Nakkilan kunta
Nivalan kaupunki
Nokian kaupunki
Nokian kaupunki
Nousiaisten kunta
Nurmeksen kaupunki
Nurmijärven kunta
Nykarleby stad - Uusikaarlepyyn kaupunki
Närpes stad - Närpiön kaupunki
Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Orimattilan kaupunki
Oripään kunta
Oriveden kaupunki
Oulaisten kaupunki
Oulun kaupunki
Oulun seudun ympäristötoimi -liikelaitos
Outokummun kaupunki
Padajoen kunta
Paimion kaupunki
Paimion Vesihuolto Oy
Paltamon kunta
Pargas stad - Paraisten kaupunki
Parikkalan kunta
Parkanon kaupunki
Pedersöre kommun - Pedersören kunta
Pelkosenniemen kunta
Pellon kunta
Perhon kunta
Pertunmaan kunta
Petäjäveden kunta
Pieksämäen kaupunki
Pielaveden kunta
Pihtiputaan kunta
Pirkanmaan ELY-keskus
Pirkkalan kunta

Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjois-Karjalan ELY-keskus
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjois-Savon ELY-keskus
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Pohjois-Suomen Vesivaliokunta OUKE ry
Polvijärven kunta
Pomarkun kunta
Porin kaupunki
Pornaisten kunta
Porvoon kaupunki - Borgå stad
Posion kunta
Pudasjärven kaupunki
Pukkilan kunta
Punkalaitumen kunta
Puolangan kunta
Puolustusministeriö
Puumalan kunta
Pyhtään kunta - Pyttis kommun
Pyhäjoen kunta
Pyhäjärven kaupunki
Pyhännän kunta
Pyhärannan kunta
Pälkäneen kunta
Pöytyän kunta
Raahen kaupunki
Raision kaupunki
Rantasalmen kunta
Ranuan kunta
Raseborg stad - Raaseporin kaupunki
Raseborgs miljövårdsmyndighet
Rauman kaupunki
Rautalammin kunta
Rautavaaran kunta
Rautjärven kunta
Reisjärven kunta
Riihimäen kaupunki
Riihimäen Vesi
Ristijärven kunta
Rovaniemen kaupunki
Ruokolahden kunta
Ruoveden kunta
Ruskon kunta
Rääkkylän kunta
Saarijärven kaupunki
Sallan kunta
Salon kaupunki
Sastamalan kaupunki
Satakunnan ELY-keskus
Sauvon kunta
Savitaipaleen kunta

Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojelupalvelut
Savonlinnan kaupunki
Savukosken kunta
Seinäjoen kaupunki
Sievin kunta
Siikaisten kunta
Siikajoen kunta
Siikalatvan kunta
Siilinjärven kunta
Simon kunta
Sipoon kunta - Sibbo kommun
Sisäministeriö
Siuntion kunta - Sjundea kommun
Sodankylän kunta
Soinin kunta
Someron kaupunki
Sonkajärven kunta
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto
Sosiaali- ja terveysministeriö
Sotkamon kunta
Sulkavan kunta
Suomen Kiinteistöliitto ry
Suomen Kuntaliitto
Suomen Omakotiliitto
Suomen vesihuolto-osuuskunnat (SVOSK) ry
Suomen Vesilaitosyhdistys ry
Suomen Vesiosuuskuntien Liitto ry
Suomen ympäristökeskus
Suomussalmen kunta
Suonenjoen kaupunki
Sysmän kunta
Säkylän kunta
Taipalsaaren kunta
Taivalkosken kunta
Taivassalon kunta
Tammelan kunta
Tampereen kaupunki
Tampereen kaupunki ympäristönsuojeluviranomainen
Tampereen yliopisto
Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (THL)
Tervolan kunta
Tervon kunta
Teuvan kunta
Ti. Kosken kunta
Tohmajärven kunta
Toholammin kunta
Toivakan kunta
Tornion kaupunki
Turun kaupunki - Åbo stad
Tuusniemen kunta
Tuusulan kunta

Tyrnävän kunta
Työ- ja elinkeinoministeriö
Ulkomministeriö
Ulvilan kaupunki
Urjalan kunta
Utajärven kunta
Utsjoen kunta
Uudenmaan ELY-keskus
Uuraisten kunta
Uusikaupunki
Vaalan kunta
Vaasan hallinto-oikeus
Vaasan kaupunki - Vasa stad
Valkeakosken kaupunki
Valkeakosken kaupunki, ympäristönsuojelu
Valtioneuvoston kanslia
Valtioneuvoston oikeuskansleri
Valtiovarainministeriö
Vantaan kaupunki
Vantaan kaupunki - Vanda stad
Varkauden kaupunki
Varsinais-Suomen ELY-keskus
Vehmaan kunta
Verohallinto
Vesannon kunta
Vesilahden kunta
Vetelin kunta
Vieremän kunta
Vihdin kunta
Viitasaaren kaupunki
Vimpelin kunta
Virolahden kunta
Virtain kaupunki
Vörå kommun - Vöyrin kunta
Ylitornion kunta
Ylivieskan kaupunki
Ylöjärven kaupunki
Ympäristöministeriö
Ypäjän kunta
Ähtärin kaupunki
Äänekosken kaupunki

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Verta Olli-Matti
Maa- ja metsätalousministeriö

Klemola Vilja
Maa- ja metsätalousministeriö

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vesihuoltolain muuttamisesta

Johdanto

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää lausuntoa liitteenä olevasta luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vesihuoltolain muuttamisesta.

Tausta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vesihuoltolakia. Esityksellä toimeenpannaan Petteri Orpon hallitusohjelman kirjausta, jonka mukaan vesihuollon toiminta turvataan ja vesivarat pidetään kansallisissa käsissä. Esityksellä on valmisteltu Vesi on meidän - kansalaisaloitteeseen perustuvan eduskunnan päätöksen (EK 26/2021 vp – KAA 2/2020 vp) edellyttämällä tavalla sellainen lainsäädäntö, jolla varmistetaan kunnan järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen säilyminen kuntien omistuksessa ja määräysvallassa. Esitys on myös osa kansallista vesihuoltouudistusta ja sen tarkoituksena on mahdollistaa uudistuksen ohjelman ja sen mukaisten toimenpidekokonaisuuksien toteuttaminen.

Maa- ja metsätalousministeriö asetti 17.11.2022 työryhmän laatimaan ehdotusta vesihuoltolain uudistamiseksi. Työryhmä on toimeksiantonsa (VN/26268/2022-MMM-14) mukaisesti laatinut mietintönsä hallituksen esityksen muotoon.

Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on varmistaa eduskunnan päätöksen EK 26/2021 vp edellyttämällä tavalla julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen säilyminen kuntien omistuksessa ja määräysvallassa, edistää vesihuollon alueellista yhteistyötä ja rakenneuudistusta, parantaa vesihuoltolaitosten omaisuudenhallintaa, selkeyttää ja tehostaa vesihuollon toiminnan ja talouden valvontaa sekä parantaa yleisesti vesihuoltolain toimivuutta.

Vastausohjeet vastaanottajille

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää lausunnonantajia selkeästi ilmaisemaan lausunnossaan sen, mitä pykälää kommentit koskevat. Pyydämme yksilöimään mahdollisimman selkeästi sen, onko pykäläehdotus kannatettava vai ei. Mikäli teette

ehdotuksia korjaavista muotoiluista, kannustamme laatimaan ehdotuksista yhteenvedon lausunnon loppuun.

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää toimittamaan lausunnot lausuntopalvelun kautta, www.lausuntopalvelu.fi. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse ministeriön kirjaamoon.

Kaikki lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä. Myös tahot, joita ei ole erikseen mainittu jakelussa, voivat toimittaa ministeriölle lausuntonsa.

Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivuilta Ohjeet > Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@om.fi.

Jos ette voi antaa lausuntoanne lausuntopalvelu.fi:ssä, lausunto voidaan toimittaa myös ensisijaisesti sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.mmm@gov.fi tai kirjeitse osoitteeseen maa- ja metsätalousministeriö, PL 30, 00023 VALTIONEUVOSTO. Sähköiset lausunnot tulee toimittaa pdf-, word- tai rtf -tallennusmuodossa. Lausunnoissa pyydetään käyttämään viitettä **VN/26268/2022**.

VAHVA-ministeriöitä pyydetään ensisijaisesti antamaan lausunto lausuntopalvelu.fi:n kautta. Tämän lisäksi lausunto viedään VAHVAAan asialle VN/26268/2022.

Ministeriön lausuntopyynnöt liitteineen löytyvät internet-sivustolta <https://mmm.fi/lausunnolla>.

Aikataulu

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää lausuntoanne hallituksen esityksen luonnoksesta viimeistään 30.9.2024.

Valmistelijat

Lisätietoja asiasta antavat:

Olli-Matti Verta, vesitalousjohtaja, hallituksen esitysluonnosta valmistelleen lakityöryhmän puheenjohtaja, olli-matti.verta@gov.fi, 0295 162 123 (paikalla 1.-3.7. ja 15.8.–30.9.)

Vilja Klemola, lainsäädäntöneuvos, vilja.klemola@gov.fi, 0295 162 309 (paikalla 1.–5.7. ja 12.8.–30.9.)

Johanna Kallio, neuvotteleva virkamies, johanna.kallio@gov.fi, 0295 162 011 (paikalla 15.7.–9.8.)

Linkit

<https://mmm.fi/hanke2?tunnus=MMM033:00/2022> - Vesihuoltolain uudistus Hankeikkunassa

<https://mmm.fi/vesihuoltouudistus> - Kansallinen vesihuoltouudistus MMM:n sivuilla

https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/KasittelytiedotValtiopaivaasia/Sivut/KAA_2+2020.aspx - Vesi on meidän -kansalaisaloitteen käsittelytiedot eduskunnan sivuilla

<https://valtioneuvosto.fi/hallitukset/hallitusohjelma#/6/6> - Hallitusohjelma

Liitteet:

[Lakityöryhmän mietintö.pdf](#) - Vesihuoltolain uudistusta valmistelleen työryhmän mietinnön kansilehti, työryhmä laati mietintönsä hallituksen esityksen muotoon, joka on liitteenä erikseen

[Hallituksen esitysluonnos.pdf](#) - Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vesihuoltolain muuttamisesta

[Kuntaliiton eriävä mielipide ja lausuma.pdf](#) - Kuntaliiton eriävä mielipide ja lausuma lakityöryhmän mietintöön

[Regeringens proposition utkast.pdf](#) - Regeringens proposition på svenska

[LausuntopyyntöVHL.pdf](#) - Lausuntopyyntö

[Begäranomutlåtande.pdf](#) - Begäran om utlåtande

Jakelu:

Akaan kaupunki
Alajärven kaupunki
Alavieskan kunta
Alavuden kaupunki
ALVA - yhtiöt Oy
Asikkalan kunta
Askolan kunta
Auran kunta
ELY-keskus Vesihuoltopalvelut-yksikkö
Enonkosken kunta
Enontekiön kunta
Eräjärven Seudun Vesiosuuskunta
ESAVI
Espoon kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
Espoon kaupunki - Esbo stad
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Etelä-Pohjanmaan liitto
Etelä-Savon ELY-keskus
Etelä-Savon maakuntaliitto
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Eurajoen kunta
Euran kunta
Evijärven kunta
Forssan kaupunki

Haapajärven kaupunki
Haapaveden kaupunki
Hailuodon kunta
Halsuan kunta
Haminan kaupunki
Hangon kaupunki - Hangö stad
Hankasalmen kunta
Harjavallan kaupunki
Hartolan kunta
Hattulan kunta
Hausjärven kunta
Heinolan kaupunki
Heinäveden kunta
Helsingin kaupunki - Helsingfors stad
Hirvensalmen kunta
Hollolan kunta
Hollolan kunta, vesihuoltolaitos
Huittisten kaupunki
Humppilan kunta
Huoltovarmuuskeskus
Hyrnsalmen kunta
Hyvinkään kaupunki
Hyvinkään ympäristöpalvelu
Hämeen ELY-keskus
Hämeen liitto
Hämeenkyrön kunta
Hämeenlinnan kaupunki
Hämeenlinnan kaupunki
lin kunta
Iisalmen kaupunki
Iisalmen kaupunki / alueelliset ympäristönsuojelupalvelut
Iitin kunta
Ikaalisten kaupunki
Ilmajoen kunta
Ilomantsin kunta
Imatran kaupunki
Inarin kunta
Ingå kommun - Inkoon kunta
Isojoen kunta
Isokyrön kunta
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Jakobstad - Pietarsaaren kaupunki
Janakkalan kunta
Joensuun kaupunki
Jokioisten kunta
Joroisten kunta
Joutsan kunta
Juankosken kaupunki
Juukan kunta
Juupajoen kunta
Juvan kunta

Jyväskylän kaupunki
Jämijärven kunta
Jämsän kaupunki
Järvenpään kaupunki
Kaakkois-Suomi ELY-keskus
Kaarinan kaupunki
Kaavin kunta
Kainuun ELY-keskus
Kainuun liitto
Kajaanin kaupunki
Kalajoen kaupunki
Kangasalan kunta
Kangasniemen kunta
Kankaanpään kaupunki
Kannonkosken kunta
Kannuksen kaupunki
Karijoen kunta
Karkkilan kaupunki
Karstulan kunta
Karttulan vesiosuuskunta
Karvian kunta
Kaskisten kaupunki - Kaskis stad
Kauhajoen kaupunki
Kauhavan kaupunki
Kauniaisten kaupunki - Grankulla stad
Kaustisen kunta
KEHA-keskus
Keiteleen kunta
Kemijärven kaupunki
Kemin Energia ja Vesi Oy
Kemin kaupunki
Keminmaan kunta
Kempeleen kunta
Keravan kaupunki
Keski-Pohjanmaan liitto
Keski-Suomen ELY-keskus
Keski-Suomen liitto
Keuruun kaupunki
Kihniön kunta
Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Kimitoö kommun - Kemiönsaaren kunta
Kinnulan kunta
Kirkkonummen kunta - Kyrkslätt kommun
Kiteen kaupunki
Kittilän kunta
Kittilän kunta
Kiuruveden kaupunki
Kivijärven kunta
Kokemäen kaupunki
Kokkolan kaupunki - Karleby stad
Kolarin kunta

Konneveden kunta
Kontiolahden kunta
Korsholm kommun - Mustasaaren kunta
Korsnäs kommun
Kotkan kaupunki
Kouvolan kaupunki
Kristinestad - Kristiinankaupunki
Kronoby kommun - Kruunupyyn kunta
Kuhmoisten kunta
Kuhmon kaupunki
Kuluttajaliitto ry
Kuopion kaupunki
Kuopion kaupunki
Kuopion kaupunki, alueelliset ympäristönsuojelupalvelut
Kuopion Vesi Oy
Kuortaneen kunta
Kurikan kaupunki
Kustavin kunta
Kuusamon kaupunki
Kyberturvallisuuskeskus, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
Kymenlaakson Liitto
Kyyjärven kunta
Kärkölän kunta
Kärsämäen kunta
Lahden kaupunki
Laihian kunta
Laitilan kaupunki
Lapin aluehallintovirasto
Lapin ELY-keskus
Lapin liitto
Lapinjärven kunta - Lappträsk kommun
Lapinlahden kunta
Lappajärven kunta
Lappeenrannan kaupunki
Lapuan kaupunki
Larsmo kommun - Luodon kunta
Laukaan kunta
Lemin kunta
Lempäälän kunta
Leppävirran kunta
Lestijärven kunta
Liedon kunta
Lieksan kaupunki
Liikelaitos Salon Vesi
Liikenne- ja viestintäministeriö
Limingan kunta
Liperin kunta
Lohjan kaupunki - Lojo stad
Loimaan kaupunki
Lopen kunta
Lounais-Suomen aluehallintovirasto

Loviisan kaupunki - Lovisa stad
Loviisan vesiliikelaitos
Luhangan kunta
Lumijoen kunta
Luumäen kunta
Luvian kunta
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Maa- ja metsätalousministeriö
Malax kommun - Maalahden kunta
Markus Tirkkonen
Marttilan kunta
Maskun kunta
Merijärven kunta
Merikarvian kunta
Miehikkälän kunta
Mikkelin kaupunki
Mikkelin seudun ympäristöpalvelut
Muhoksen kunta
Multian kunta
Muonion kunta
Muuramen kunta
Mynämäen kunta
Myrskylän kunta - Mörskom kommun
Mäntsälän kunta
Mänttä-Vilppulan kaupunki
Mäntyharjun kunta
Naantalin kaupunki
Nakkilan kunta
Nivalan kaupunki
Nokian kaupunki
Nokian kaupunki
Nousiaisten kunta
Nurmeksen kaupunki
Nurmijärven kunta
Nykarleby stad - Uusikaarlepyyn kaupunki
Närpes stad - Närpiön kaupunki
Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Orimattilan kaupunki
Oripään kunta
Oriveden kaupunki
Oulaisten kaupunki
Oulun kaupunki
Oulun seudun ympäristötoimi -liikelaitos
Outokummun kaupunki
Padajoen kunta
Paimion kaupunki
Paimion Vesihuolto Oy
Paltamon kunta
Pargas stad - Paraisten kaupunki
Parikkalan kunta

Parkanon kaupunki
Pedersöre kommun - Pedersören kunta
Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto
Pelkosenniemen kunta
Pellon kunta
Perhon kunta
Pertunmaan kunta
Petäjäveden kunta
Pieksämäen kaupunki
Pielaveden kunta
Pihtiputaan kunta
Pirkanmaan ELY-keskus
Pirkanmaan liitto
Pirkkalan kunta
Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan liitto
Pohjois-Karjalan ELY-keskus
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjois-Pohjanmaan liitto
Pohjois-Savon ELY-keskus
Pohjois-Savon liitto
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Pohjois-Suomen Vesivaliokunta OUKE ry
Polvijärven kunta
Pomarkun kunta
Porin kaupunki
Pornaisten kunta
Porvoon kaupunki - Borgå stad
Posion kunta
Pudasjärven kaupunki
Pukkilan kunta
Punkalaitumen kunta
Puolangan kunta
Puolustusministeriö
Puumalan kunta
Pyhtään kunta - Pyttis kommun
Pyhäjoen kunta
Pyhäjärven kaupunki
Pyhännän kunta
Pyhärannan kunta
Päijät-Hämeen liitto
Pälkäneen kunta
Pöytyän kunta
Raahen kaupunki
Raision kaupunki
Rantasalmen kunta
Ranuan kunta
Raseborg stad - Raaseporin kaupunki
Raseborgs miljövårdsmyndighet
Rauman kaupunki

Rautalammin kunta
Rautavaaran kunta
Rautjärven kunta
Reisjärven kunta
Riihimäen kaupunki
Riihimäen Vesi
Ristijärven kunta
Rovaniemen kaupunki
Ruokolahden kunta
Ruoveden kunta
Ruskon kunta
Rääkkylän kunta
Saarijärven kaupunki
Sallan kunta
Salon kaupunki
Sastamalan kaupunki
Satakunnan ELY-keskus
Satakuntaliitto
Sauvon kunta
Savitaipaleen kunta
Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojelupalvelut
Savonlinnan kaupunki
Savukosken kunta
Seinäjoen kaupunki
Sievin kunta
Siikaisten kunta
Siikajoen kunta
Siikalatvan kunta
Siilinjärven kunta
Simon kunta
Sipoon kunta - Sibbo kommun
Sisäministeriö
Siuntion kunta - Sjundeå kommun
Sodankylän kunta
Soinin kunta
Someron kaupunki
Sonkajärven kunta
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto
Sosiaali- ja terveysministeriö
Sotkamon kunta
Sulkavan kunta
Suomen Kiinteistöliitto ry
Suomen Kuntaliitto
Suomen Omakotiliitto
Suomen vesihuolto-osuuskunnat (SVOSK) ry
Suomen Vesilaitosyhdistys ry
Suomen Vesiosuuskuntien Liitto ry
Suomen ympäristökeskus
Suomussalmen kunta
Suonenjoen kaupunki
Sysmän kunta

Säkylän kunta
Taipalsaaren kunta
Taivalkosken kunta
Taivassalon kunta
Tammelan kunta
Tampereen kaupunki
Tampereen kaupunki ympäristönsuojeluviranomainen
Tampereen yliopisto
Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (THL)
Tervolan kunta
Tervon kunta
Teuvan kunta
Ti. Kosken kunta
Tohmajärven kunta
Toholammin kunta
Toivakan kunta
Tornion kaupunki
Turun kaupunki - Åbo stad
Tuusniemen kunta
Tuusulan kunta
Tyrnävän kunta
Työ- ja elinkeinoministeriö
Ulkoministeriö
Ulvilan kaupunki
Urjalan kunta
Utajärven kunta
Utsjoen kunta
Uudenmaan ELY-keskus
Uudenmaan liitto
Uuraisten kunta
Uusikaupunki
Vaalán kunta
Vaasan kaupunki - Vasa stad
Valkeakosken kaupunki
Valkeakosken kaupunki, ympäristönsuojelu
Valtimon kunta
Valtioneuvoston kanslia
Valtiovarainministeriö
Vantaan kaupunki
Vantaan kaupunki - Vanda stad
Varkauden kaupunki
Varsinais-Suomen ELY-keskus
Varsinais-Suomen liitto
Vehmaan kunta
Vesannon kunta
Vesilahden kunta
Vetelin kunta
Vieremän kunta
Vihdin kunta
Viitasaaren kaupunki
Vimpelin kunta

Virolahden kunta
Virtain kaupunki
Vörå kommun - Vöyrin kunta
Ylitornion kunta
Ylivieskan kaupunki
Ylöjärven kaupunki
Ympäristöministeriö
Ympäristönsuojeluviranhaltijat ry (YSV)
Ypäjän kunta
Ähtärin kaupunki
Äänekosken kaupunki

Lausunnonantajan lausunto

Huomiot pykälästä (luonnos laiksi vesihuoltolain muuttamisesta) ja säännöskohtaisista perusteluista (luku 7)

Huomiot muista hallituksen esityksen kohdista

Muut huomiot

Verta Olli-Matti
Maa- ja metsätalousministeriö

Klemola Vilja
Maa- ja metsätalousministeriö

Viimeksi julkaistu 27.4.2023 12.42

Asian käsittelytiedot KAA 2/2020 vp

Vesi on meidän - kansalaisaloite vesihuollon yksityistämisen estämiseksi

Lain säätäminen

Yhteenveto

Asian tila

Hyväksytty

Käsittelyvaihe

Eduskunnan kirjelmän toimittaminen

Keskeiset asiakirjat

Vireilletuloasiakirja

[KAA 2/2020 vp](#)

[KAA 2/2020 vp \(PDF\)](#)

Vireilletuloasiakirja

[TPA 3/2020 vp, 47/2021 vp](#)

Valiokunta-asiakirja

[MmVM 11/2021 vp](#)

[MmVM 11/2021 vp \(PDF\)](#)

Eduskunnan kirjelmä

[EK 26/2021 vp](#)

[EK 26/2021 vp \(PDF\)](#)

[Valiokuntien asiantuntijalausunnot \(25\)](#)

Eduskuntakäsittely

Kansalaisaloite jätetty

Päivämäärä

23.03.2020

Allekirjoittaja

Joona Mielonen

Muiden allekirjoittajien lkm

89179

[Kansalaisaloite KAA 2/2020 vp](#)

[Medborgarinitiativ MI 2/2020 rd](#)

Aloite jätetty

Ilmoitettu täysistunnossa

24.03.2020

Kansalaisaloitteen jättämisestä ilmoitettiin täysistunnossa.

Lähetekeskustelu

17.09.2020

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

[Pöytäkirjan asiakohta](#)

[Punkt i protokollet](#)

Mietinnön pöydällepano

07.09.2021

Mietintö pantiin pöydälle 8.9.2021 pidettävään täysistuntoon.

[Pöytäkirjan asiakohta](#)

[Punkt i protokollet](#)

Ainoa käsittely

08.09.2021

Eduskunta hyväksyi kansalaisaloitteeseen KAA 2/2020 vp sisältyvän ehdotuksen mietinnön mukaisena. Eduskunta yhtyi valiokunnan ehdotukseen toimenpidealoitteiden TPA 3/2020 vp, TPA 47/2021 vp hylkäämisestä. Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen. Asian käsittely päättyi.

[Pöytäkirjan asiakohta](#)

[Punkt i protokollet](#)

Eduskunnan kirjelmä

14.09.2021

[Eduskunnan kirjelmä EK 26/2021 vp](#)

[Riksdagens skrivelse RSk 26/2021 rd](#)

Eduskunnan kirjelmä.

Eduskunnan kirjelmän toimittaminen

15.09.2021

Eduskunnan kirjelmän toimittaminen

Valiokuntakäsittely

Saapunut

23.09.2020

Käsittely päättynyt

10.06.2021

[Valiokunnan mietintö MmVM 11/2021 vp](#)

[Betänkande JsUB 11/2021 rd](#)

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Yhdistetyt asiat

Asiasanat

vesihuolto

yksityistäminen

julkinen omistus

julkinen sektori

kiellot

Valiokuntien asiantuntijalausunnot (25).

Vesihuoltolain uudistus

MMM033:00/2022 SÄÄDÖSVALMISTELU

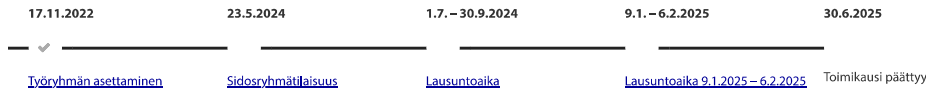

Säädösvalmistelu ja kehittäminen
valtioneuvostossa

Maa- ja metsätalousministeriön asettama työryhmä, joka valmistelee vesihuoltolain (119/2001) uudistusta.

Hankkeen eteneminen

Hankkeen ohjausryhmä valtioneuvoston hankeikkunassa

Hankkeen perustiedot

KÄYNNISSÄ

Hankenumero
MMM033:00/2022

Asianumerot
VN/26268/2022

Asettaja
maa- ja metsätalousministeriö

Tehtäväluokka
Hallituksen esityksen valmistelu

Toimikausi/aikataulu
17.11.2022 – 30.6.2025

Asettamispäivä
17.11.2022

Toteuttaa hallitusohjelman tavoitteita

Orpo

Luku

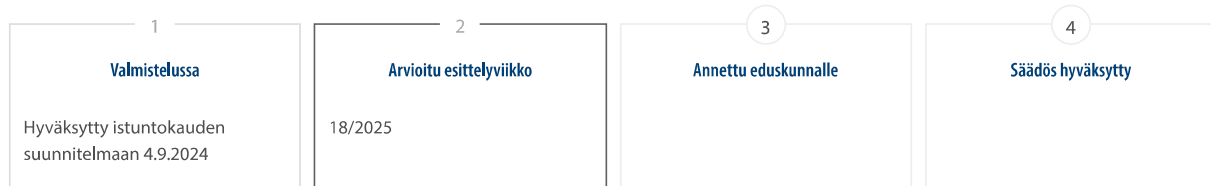
6 Kasvun kaava

Alaluku

6.6 Suomi elää maaseudusta ja metsistä

Lainvalmistelu

HE laiksi vesihuoltolain muuttamisesta

Esityksellä toimeenpannaan Petteri Orpon hallitusohjelman kirjausta, jonka mukaan vesihuollon toiminta turvataan ja vesivarat pidetään kansallisissa käsissä. Esityksen tavoitteena on varmistaa eduskunnan Vesi on meidän -päätöksen EK 26/2021 vp edellyttämällä tavalla julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen säilyminen kuntien omistuksessa ja määräysvallassa, edistää vesihuollon alueellista yhteistyötä ja rakenneuudistusta, parantaa vesihuoltolaitosten omaisuudenhallintaa, selkeyttää ja tehostaa vesihuollon toiminnan ja talouden valvontaa sekä parantaa yleisesti vesihuoltolain toimivuutta. Esitys liittyy häiriö- ja kriisitilanteiden sääntelyyn.

Vastuuministeri Maa- ja metsätalousministeri Essayah
Yhteyshenkilö Johanna Kallio, maa- ja metsätalousministeriö

Lisätietoa

- Käsittely: Kuntatalouden- ja hallinnon neuvottelukunta
- Käsittely: Lainsäädännön arviointineuvosto

Kevätistutokauden 2025 lainsäädäntösuunnitelma

- [maa- ja metsätalousministeriö](#)
- [kaikki ministeriöt](#)

Yhteyshenkilö
Johanna Kallio, Neuvotteleva virkamies
puh. +358 295 162 011
etunimi.sukunimi@gov.fi

Yhteyshenkilö
Vilja Klemola, Lainsäädäntöneuvos
puh. +358 295 162 309
etunimi.sukunimi@gov.fi

Tavoitteet ja tuotokset

Työryhmän tehtävänä on laatia hallituksen esityksen muotoon kirjoitettu esitys vesihuoltolain uudistamiseksi. Tavoitteena on varmistaa julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen säilyminen kuntien omistuksessa ja määräysvallassa, edistää vesihuollon alueellista yhteistyötä ja rakenneuudistusta, parantaa vesihuoltolaitosten omaisuudenhallintaa, selkeyttää ja tehostaa vesihuollon toiminnan ja talouden valvontaa sekä parantaa yleisesti vesihuoltolain toimivuutta.

Valmistelussa työryhmän tulee selvittää eri sääntelyvaihtoehtoja ja kiinnittää erityistä huomiota sääntelyn suhteeseen kunnalliseen itsehallintoon sekä perus- ja ihmisoikeuksista seuraaviin vaatimuksiin.

Tiivistelmä

Maa- ja metsätalousministeriön asettama työryhmä, joka valmistelee vesihuoltolain (119/2001) uudistusta.

Lähtökohdat

Kansallisen vesihuoltouudistuksen (MMM039:00/2019) johtoryhmä hyväksyi Kansallisen vesihuoltouudistuksen ohjelman 20.4.2021. Ohjelmassa esitettiin tarve vesihuoltolainsäädännön uudistamiselle, sekä tunnistettiin yhdeksän kokonaisuutta lainsäädännön kehittämiseksi. Maa- ja metsätalousministeriö asetti päätöksillään VN/3525/2021 ja VN/33596/2021 oikeustieteiden tohtori Jukka Pekka Tolvasen selvityshenkilöksi tekemään vesihuoltolain uudistuksen esivalmisteluvaiheen selvityksiä. Lisäksi Kansallisen vesihuoltouudistuksen visioyryhmä on johtoryhmän toimeksiannosta tehnyt esivalmisteluvaiheen tarkastelun ja laatinut suositukset talouden valvonnan tehostamiseksi vesihuoltolaissa. Sidosryhmien näkemyksiä on kuultu ja otettu huomioon esivalmisteluvaiheen aikana useissa kuulemistilaisuuksissa sekä kirjallisesti kommentoinneissa.

Kansalaisaloitteessa KAA 2/2020 vp ehdotettiin, että aloitteen pohjalta käynnistetään valmistelu sellaisen lainsäädännön luomiseksi, jolla estetään julkisomisteisten vesihuolto-toimintojen myyminen kaupallisille yksityisille toimijoille ja nykyinen julkisen sektorin omistajuus säilytetään sen hallussa. Päätöksessään EK 26/2021 vp eduskunta edellyttää kansalaisaloitteen pohjalta, että valtioneuvosto ryhtyy mahdollisimman ripeästi toimenpiteisiin sellaisen lainsäädännön valmistelemiseksi, jolla varmistetaan kunnan järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen säilyminen kuntien omistuksessa ja määräysvallassa. Maa- ja metsätalousministeriö on teettänyt Itä-Suomen yliopistolla oikeudellisen selvityksen lainsäädäntömuutoksen pohjaksi osana vesihuoltolain uudistuksen esivalmisteluvaihetta.

Edellä mainitut esivalmisteluvaiheen selvitykset ja raportit on saatavilla osoitteessa www.mmm.fi/vesihuoltouudistus. Vesihuoltolain uudistusta valmistelevan työryhmän tavoitteet ja tehtävät perustuvat esivalmisteluvaiheen suosituksiin.

Lisätietoja

- [Kansallinen vesihuoltouudistus](#)
- [Nationell reform av vattentjänster](#)

Vaikutukset ja hyödyt

Vesihuolto on osa kriittistä infrastruktuuria ja huoltovarmuutta. Keskeytyksettä toimiva vesihuolto on välttämätön palvelu kaikille yhteiskunnan toimijoille. Vesihuoltolain uudistaminen on yksi keino vesihuoltouudistuksen vision ja toimenpidekokonaisuuksien edistämiseksi ja toimeenpanemiseksi.

Hanke luo puitteet vesihuoltoalan uudistamiselle.

Tilannekuvaus

Maa- ja metsätalousministeriö on asettanut työryhmän valmistelemaan vesihuoltolain uudistusta. Työryhmän toimikausi on 17.11.2022-30.06.2024.

Kuulemistilaisuus 23.5.2024

Sidosryhmätilaisuus

23.5.2024 KUULEMISTILAISUUS

Maa- ja metsätalousministeriö järjestää avoimen sidosryhmätilaisuuden torstaina 23.5.2024 klo 10-12.

Ohjelma ja ilmoittautumistiedot: <https://mmm.fi/tapahtumat/2024-05-23/sidosryhmatilaisuus-vesihuoltolain-uudistaminen>

Tervetuloa!

Lausuntopyynnön jakelulistalle on mahdollista ilmoittautua linkistä: <https://link.webpolsurveys.com/S/65EF89E96711BB2C>

Lausuntoaika 1.7.2024 – 30.9.2024

Lausuntoaika

1.7.2024 – 30.9.2024 LAUSUNTOKIERROS

Lausuntokierros luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vesihuoltolain muuttamisesta

Lausunnot on pyydetty lausuntopalveluun.

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=c1e78f20-7214-4080-bb1c-8211b1c82800>

[Lausuntopalvelu.fi](https://www.lausuntopalvelu.fi)

Asiakirjat

- [Sipoon Vesi -liikelaitoksen johtokunnan lausunto; pöytäkirjanote](#) PDF
30.10.2024 Sipoon kunta (1)
- [Sipoon Vesi -liikelaitoksen johtokunnan lausunto; liite](#) PDF
30.10.2024 Sipoon kunta (1)
- [Korkeimman hallinto-oikeuden lausunto](#) PDF
21.10.2024 Korkein hallinto-oikeus
- [Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian lausunto](#) PDF
15.10.2024 Eduskunnan oikeusasiamies
- [Pohjanmaan liiton lausunto](#) PDF
30.9.2024 Pohjanmaan liitto
- [Etelä-Suomen aluehallintoviraston ympäristöneuvoksen lausunto](#) PDF
30.9.2024 Etelä-Suomen aluehallintovirasto
- [Helsingin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen lausunto](#) PDF
30.9.2024 Helsingin kaupunki
- [Loviisan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen lausunto](#) PDF
30.9.2024 Loviisan kaupunki
- [Nokian Vesi Oy:n lausunto](#) PDF
30.9.2024 Nokian Vesi Oy
- Liikelaitos Salon Vesi; lausunto
30.9.2024 Liikelaitos Salon Vesi

11. [Kemijärven kaupunki; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Kemijärven kaupunki (1)
12. [Iisalmen kaupungin ympäristönsuojelupalvelut; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Iisalmen kaupungin ympäristönsuojelupalvelut
13. [Siilinjärven kunnan ympäristöterveyspalvelut; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Siilinjärven kunnan ympäristöterveyspalvelut
14. [Tampereen Vesi; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Tampereen Vesi
15. [MTK-Etelä-Pohjanmaa ry; lausunto](#) PDF
30.9.2024 MTK-Etelä-Pohjanmaa ry
16. [Kainuun liitto; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Kainuun liitto
17. [Espoon seudun ympäristöterveys; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Espoon seudun ympäristöterveys
18. [Hämeenlinnan Seudun Vesi Oy; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Hämeenlinnan Seudun Vesi Oy
19. [Hämeen ELY-keskus; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Hämeen ELY-keskus (1)
20. [Joensuun kaupunki; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Joensuun kaupunki
21. [Suomen Vesilaitosyhdistys ry; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Suomen Vesilaitosyhdistys ry
22. [Suomen ympäristöopisto SYKLI Oy; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Suomen ympäristöopisto SYKLI Oy
23. [Kuopion Vesi Oy; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Kuopion Vesi Oy
24. [HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä; lausunto](#) PDF
30.9.2024 HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
25. [Suomen ympäristökeskus \(Syke\); lausunto](#) PDF
30.9.2024 Suomen ympäristökeskus (Syke)
26. [Mikkelin Seudun Ympäristöpalvelut; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Mikkelin Seudun Ympäristöpalvelut
27. [Järvenpään Vesi; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Järvenpään Vesi
28. [Suomen Omakotiliitto ry; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Suomen Omakotiliitto ry
29. [Jämsän Vesi liikelaitos; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Jämsän Vesi liikelaitos
30. [Kilpailu- ja kuluttajavirasto; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Kilpailu- ja kuluttajavirasto
31. [Tunturi-Lapin ympäristöterveydenhuolto; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Tunturi-Lapin ympäristöterveydenhuolto
32. [Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry (1)
33. [Tampereen yliopisto; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Tampereen yliopisto
34. [Kirkkonummen kunta; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Kirkkonummen kunta (1)
35. [Tampereen kaupunki; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Tampereen kaupunki (1)

36. [Turun Vesihuolto Oy; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Turun Vesihuolto Oy
37. [Varsinais-Suomen ELY-keskus; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Varsinais-Suomen ELY-keskus (2)
38. [Kauniaisten kaupunki; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Kauniaisten kaupunki
39. [Oulun Vesi -liikelaitos; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Oulun Vesi -liikelaitos
40. [Suomen Luonnonsuojeluliitto ry; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Suomen Luonnonsuojeluliitto ry (1)
41. [Lempäälän kunta; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Lempäälän kunta (1)
42. [Oikeusministeriön lausunto](#) PDF
30.9.2024 Oikeusministeriö
43. [Ympäristöterveyden Asiantuntijat ry:n lausunto](#) PDF
30.9.2024 Ympäristöterveyden Asiantuntijat ry
44. [Hyvinkään Veden lausunto](#) PDF
30.9.2024 Hyvinkään Vesi
45. [Oulun seudun ympäristötoimi -liikelaitos; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Oulun seudun ympäristötoimi -liikelaitos
46. [Suomen Kiinteistöliitto ry; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Suomen Kiinteistöliitto ry
47. [Lounais-Suomen aluehallintovirasto; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Lounais-Suomen aluehallintovirasto
48. [Kaavin kunta; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Kaavin kunta
49. [Karttulan vesiosuuskunta; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Karttulan vesiosuuskunta
50. [Huoltovarmuuskeskus; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Huoltovarmuuskeskus
51. [Marttilan kunta; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Marttilan kunta (1)
52. [Muuramen kunta; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Muuramen kunta
53. [Suomen Kuntaliitto ry; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Suomen Kuntaliitto ry
54. [Ylivieskan kaupungin lausunto](#) PDF
30.9.2024 Ylivieskan kaupunki
55. [Suomen Vesihuolto-osuuskunnat ry; lausunto](#) PDF
29.9.2024 Suomen Vesihuolto-osuuskunnat ry
56. [Savonlinnan kaupungin lausunto](#) PDF
27.9.2024 Savonlinnan kaupunki (1)
57. [Kärkölan kunnan lausunto](#) PDF
27.9.2024 Kärkölan kunta (2)
58. [Valtiovarainministeriön lausunto](#) PDF
27.9.2024 Valtiovarainministeriö
59. [Raision kaupunki; lausunto](#) PDF
27.9.2024 Raision kaupunki
60. [Vaasan hallinto-oikeus; lausunto](#) PDF
27.9.2024 Vaasan hallinto-oikeus

61. [Sipoon kunta; lausunto](#) PDF
27.9.2024 Sipoon kunta (1)
62. [Tervon kunta; lausunto](#) PDF
27.9.2024 Tervon kunta (1)
63. [Geologian tutkimuskeskus; lausunto](#) PDF
27.9.2024 Geologian tutkimuskeskus
64. [Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL; lausunto](#) PDF
27.9.2024 Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL
65. [Eräjärven Seudun vesiosuuskunta; lausunto](#) PDF
27.9.2024 Eräjärven Seudun vesiosuuskunta
66. [Uudenmaan ELY-keskus; lausunto](#) PDF
27.9.2024 Uudenmaan ELY-keskus (1)
67. [Alva-yhtiöt Oy; lausunto](#) PDF
27.9.2024 Alva-yhtiöt Oy
68. [Turun kaupunki, kaupunkiympäristötoimiala; lausunto](#) PDF
27.9.2024 Turun kaupunki, kaupunkiympäristötoimiala
69. Ympäristöministeriön lausunto; ei lausuttavaa
27.9.2024 Ympäristöministeriö
70. [Melkonien vesiosuuskunnan lausunto](#) PDF
26.9.2024 Melkonien vesiosuuskunta
71. [Espoon kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen lausunto](#) PDF
26.9.2024 Espoon kaupunki (1)
72. [Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen lausunto](#) PDF
26.9.2024 Tampereen kaupunki (1)
73. [Valkeakosken kaupunki; lausunto](#) PDF
26.9.2024 Valkeakosken kaupunki (1)
74. [Kuusamon energia- ja vesiosuuskunta; lausunto](#) PDF
26.9.2024 Kuusamon energia- ja vesiosuuskunta
75. [Siilinjärven kunta; lausunto](#) PDF
26.9.2024 Siilinjärven kunta (2)
76. [Hämeenlinnan kaupunki; lausunto](#) PDF
26.9.2024 Hämeenlinnan kaupunki (1)
77. [Itä-Suomen aluehallintovirasto; lausunto](#) PDF
26.9.2024 Itä-Suomen aluehallintovirasto
78. [Oulaisten kaupunki; lausunto](#) PDF
26.9.2024 Oulaisten kaupunki
79. [Janakkalan kunnan lausunto](#) PDF
26.9.2024 Janakkalan kunta (1)
80. [Kotkan kaupunki; lausunto](#) PDF
25.9.2024 Kotkan kaupunki (1)
81. [Lappeenrannan kaupunki; lausunto](#) PDF
25.9.2024 Lappeenrannan kaupunki (1)
82. [Osuuskuntien Keskusjärjestö Pellervo ry; lausunto](#) PDF
25.9.2024 Osuuskuntien Keskusjärjestö Pellervo ry
83. [Laki ja Vesi Oy Turku; lausunto](#) PDF
25.9.2024 Laki ja Vesi Oy Turku
84. [Jyväskylän kaupunki; lausunto](#) PDF
25.9.2024 Jyväskylän kaupunki
85. [Sosiaali- ja terveysministeriön lausunto](#) PDF
25.9.2024 Sosiaali- ja terveysministeriö

86. [Korsholms kommun / Mustasaaren kunta; lausunto](#) PDF
24.9.2024 Korsholms kommun / Mustasaaren kunta
87. [OKV Oikeuskanslerinvirasto \(1\); lausunto](#) PDF
24.9.2024 Oikeuskanslerin virasto
88. [Kouvolan Vesi Oy; lausunto](#) PDF
24.9.2024 Kouvolan Vesi Oy
89. [Raseborgs stad / Raaseporin kaupunki; lausunto](#) PDF
24.9.2024 Raseborgs stad / Raaseporin kaupunki
90. [Vantaan kaupunki; lausunto](#) PDF
24.9.2024 Vantaan kaupunki (1)
91. [Kuopion kaupunki; lausunto](#) PDF
24.9.2024 Kuopion kaupunki (3)
92. [Lahden kaupunki; lausunto](#) PDF
24.9.2024 Lahden kaupunki
93. [Aalto-yliopisto; lausunto](#) PDF
23.9.2024 Aalto-yliopisto
94. [Helsingin kaupunki; lausunto](#) PDF
23.9.2024 Helsingin kaupunki
95. [Etelä-Suomen aluehallintovirasto; lausunto](#) PDF
23.9.2024 Etelä-Suomen aluehallintovirasto
96. [Sisäministeriön lausunto](#) PDF
23.9.2024 Sisäministeriö
97. [Lapinlahden kunta; lausunto](#) PDF
20.9.2024 Lapinlahden kunta (1)
98. [Parikkalan kunta; lausunto](#) PDF
20.9.2024 Parikkalan kunta (1)
99. [Aurinkovuoren Vesi Oy; lausunto](#) PDF
20.9.2024 Aurinkovuoren Vesi Oy
100. [Kronoby kommun / Kruunupyyn kunta; lausunto](#) PDF
19.9.2024 Kronoby kommun / Kruunupyyn kunta
101. [Verohallinto; lausunto](#) PDF
19.9.2024 Verohallinto
102. [Kuopion kaupunki; lausunto](#) PDF
18.9.2024 Kuopion kaupunki (3)
103. [Työ- ja elinkeinoministeriön lausunto](#) PDF
18.9.2024 Työ- ja elinkeinoministeriö
104. [Järvi-Saimaan Palvelut Oy; lausunto](#) PDF
16.9.2024 Järvi-Saimaan Palvelut Oy
105. [Kiteen kaupunki; lausunto](#) PDF
13.9.2024 Kiteen kaupunki (1)
106. [Paimion kaupunki; lausunto](#) PDF
12.9.2024 Paimion kaupunki
107. [Oriveden kaupunki; lausunto](#) PDF
12.9.2024 Oriveden kaupunki (1)
108. [Hangon Veden johtokunnan lausunto](#) PDF
9.9.2024 Hangon Vesi
109. [Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos; lausunto](#) PDF
9.9.2024 Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos
110. [Suomen Kuntaliiton ja Loimaan kaupungin lausunto](#) PDF
5.9.2024 Loimaan kaupunki (1)

111. [Saarijärven kaupungin lausunto](#) PDF
5.9.2024 Saarijärven kaupunki (1)
112. [Etelä-Savon maakuntaliitto; lausunto](#) PDF
5.9.2024 Etelä-Savon maakuntaliitto
113. [Sonkajärven kunnan lausunto; ei lausuttavaa](#) PDF
4.9.2024 Sonkajärven kunta (1)
114. [Hollolan kunta; lausunto](#) PDF
3.9.2024 Hollolan kunta (1)
115. [Lieksan kaupunki; lausunto](#) PDF
3.9.2024 Lieksan kaupunki (1)
116. [Rautjärven kunta; lausunto](#) PDF
2.9.2024 Rautjärven kunta
117. [Vesilahden kunnan lausunto](#) PDF
27.8.2024 Vesilahden kunta (1)
118. [Lapuan kaupungin lausunto](#) PDF
26.8.2024 Lapuan kaupunki (1)
119. [Tervon kunta; lausunto](#) PDF
23.8.2024 Tervon kunta (1)
120. [Kuluttajaliitto ry - Konsumentförbundet rf; lausunto](#) PDF
19.8.2024 Kuluttajaliitto ry - Konsumentförbundet rf
121. [Koneyrittäjät ry; lausunto](#) PDF
13.8.2024 Koneyrittäjät ry
122. [Orimattilan ympäristövaliokunnan lausunto](#) PDF
7.8.2024 Orimattilan kaupunki (1)
123. Liikenne- ja viestintäministeriön lausunto; ei lausuttavaa
8.7.2024 Liikenne- ja viestintäministeriö
124. [Lakityöryhmän mietintö](#) PDF
28.6.2024 Maa- ja metsätalousministeriö
125. [Hallituksen esitysluonnos](#) PDF
28.6.2024 Maa- ja metsätalousministeriö
126. [Kuntaliiton eriävä mielipide ja lausuma](#) PDF
28.6.2024 Maa- ja metsätalousministeriö
127. [Begäran om utlåtande](#) PDF
28.6.2024 Maa- ja metsätalousministeriö
128. [Regeringens proposition utkast](#) PDF
28.6.2024 Maa- ja metsätalousministeriö
129. [LausuntopyyntöVHL](#) PDF
28.6.2024 Maa- ja metsätalousministeriö

Lausuntoaika 9.1.2025 – 6.2.2025

Lausuntoaika 9.1.2025 – 6.2.2025

9.1.2025 – 6.2.2025 LAUSUNTOKIERROS

Lausuntokierros luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle kuntien vesihuollon omistuksen säilyttämistä koskevaksi vesihuoltolain 4 c §:ksi.

Lausunnot on pyydetty lausuntopalveluun. <https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=66ccb6cf-4aa1-45ca-9633-cc170a91c6c6>

Asiakirjat

Aloite ja esivalmistelu

1. [Vesihuoltolain uudistuksen esivalmisteluvaiheen tulokset ja suositukset](#) PDF
9.12.2022 Maa- ja metsätalousministeriö
2. [VHLOmistajuus_raportti_2022_SYKE](#) PDF
9.12.2022 Maa- ja metsätalousministeriö
3. [UEF Oikeudellinen selvitys Vesi on meidän -lainsäädäntötyön valmisteluun](#) PDF
9.12.2022 Maa- ja metsätalousministeriö
4. [Ehdotukset vesihuoltolain talouden valvonnan tehostamiseksi -Visioryhmän raportti \(luonnos 15062022\)](#) PDF
9.12.2022 Maa- ja metsätalousministeriö

Perusvalmistelu: Valmisteluelimen asettaminen

1. [Vesihuoltolain uudistusta valmistelevan työryhmän asettamis päätös](#) PDF
17.11.2022 Maa- ja metsätalousministeriö

Perusvalmistelu: virkatyö/työryhmä/konsultointi

1. [Lausunto-Mäenpää](#) PDF
8.1.2025 Maa- ja metsätalousministeriö
2. [Lausunto maa- ja metsätalousministeriölle Vesi on meidän lakiehdotukseen liittyvistä perustuslakikysymyksistä Ojanen](#) PDF
8.1.2025 Maa- ja metsätalousministeriö
3. [Työryhmän 20. kokouksen pöytäkirja](#) PDF
28.6.2024 Maa- ja metsätalousministeriö
4. [Työryhmän 21. kokouksen pöytäkirja](#) PDF
28.6.2024 Maa- ja metsätalousministeriö
5. [Työryhmän 22. kokouksen pöytäkirja](#) PDF
28.6.2024 Maa- ja metsätalousministeriö
6. [Työryhmän 15. kokouksen pöytäkirja](#) PDF
24.5.2024 Maa- ja metsätalousministeriö
7. [Työryhmän 16. kokouksen pöytäkirja](#) PDF
24.5.2024 Maa- ja metsätalousministeriö
8. [Työryhmän 17. kokouksen pöytäkirja](#) PDF
24.5.2024 Maa- ja metsätalousministeriö
9. [Työryhmän 18. kokouksen pöytäkirja](#) PDF
24.5.2024 Maa- ja metsätalousministeriö
10. [Työryhmän 19. kokouksen pöytäkirja](#) PDF
24.5.2024 Maa- ja metsätalousministeriö
11. [Työryhmän 13. kokouksen pöytäkirja 30.11.2023](#) PDF
31.1.2024 Maa- ja metsätalousministeriö
12. [Työryhmän 14. kokouksen pöytäkirja 20.12.2023](#) PDF
31.1.2024 Maa- ja metsätalousministeriö
13. [Työryhmän 11. kokouksen pöytäkirja 4.10.2023](#) PDF
28.12.2023 Maa- ja metsätalousministeriö
14. [Työryhmän 12. kokouksen pöytäkirja 2.11.2023](#) PDF
28.12.2023 Maa- ja metsätalousministeriö
15. [Työryhmän 10. kokouksen pöytäkirja 6.9.2023](#) PDF
21.12.2023 Maa- ja metsätalousministeriö
16. [Työryhmän 9. kokouksen pöytäkirja 7.6.2023](#) PDF
3.10.2023 Maa- ja metsätalousministeriö
17. [Työryhmän 6. kokouksen pöytäkirja 15.3.2023](#) PDF
18.7.2023 Maa- ja metsätalousministeriö
18. [Työryhmän 7. kokouksen pöytäkirja 14.4.2023](#) PDF
18.7.2023 Maa- ja metsätalousministeriö
19. [Työryhmän 8. kokouksen pöytäkirja 12.5.2023](#) PDF
18.7.2023 Maa- ja metsätalousministeriö

20. [Työryhmän 5. kokouksen pöytäkirja](#) PDF
8.3.2023 Maa- ja metsätalousministeriö
21. [Työryhmän 4. kokouksen pöytäkirja 1.2.2023](#) PDF
15.2.2023 Maa- ja metsätalousministeriö
22. [Työryhmän 3. kokouksen pöytäkirja 24.1.2023](#) PDF
24.1.2023 Maa- ja metsätalousministeriö
23. [Työryhmän 2. kokouksen pöytäkirja 18.1.2023](#) PDF
20.1.2023 Maa- ja metsätalousministeriö

24. [1. kokouksen pöytäkirja](#) PDF
9.12.2022 Maa- ja metsätalousministeriö

Lausuntomenettely

1. [Lausuntoyhteenveto Luonnos vesihuoltolain muuttamisesta 2024](#) PDF
8.1.2025 Maa- ja metsätalousministeriö
2. [Sipoon Vesi -liikelaitoksen johtokunnan lausunto; pöytäkirjanote](#) PDF
30.10.2024 Sipoon kunta (1)
3. [Sipoon Vesi -liikelaitoksen johtokunnan lausunto; liite](#) PDF
30.10.2024 Sipoon kunta (1)
4. [Korkeimman hallinto-oikeuden lausunto](#) PDF
21.10.2024 Korkein hallinto-oikeus
5. [Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian lausunto](#) PDF
15.10.2024 Eduskunnan oikeusasiamies
6. [Pohjanmaan liiton lausunto](#) PDF
30.9.2024 Pohjanmaan liitto
7. [Etelä-Suomen aluehallintoviraston ympäristöneuvoksen lausunto](#) PDF
30.9.2024 Etelä-Suomen aluehallintovirasto
8. [Helsingin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen lausunto](#) PDF
30.9.2024 Helsingin kaupunki
9. [Loviisan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen lausunto](#) PDF
30.9.2024 Loviisan kaupunki
10. [Nokian Vesi Oy:n lausunto](#) PDF
30.9.2024 Nokian Vesi Oy
11. Liikelaitos Salon Vesi; lausunto
30.9.2024 Liikelaitos Salon Vesi
12. [Kemijärven kaupunki; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Kemijärven kaupunki (1)
13. [Iisalmen kaupungin ympäristönsuojelupalvelut; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Iisalmen kaupungin ympäristönsuojelupalvelut
14. [Siilinjärven kunnan ympäristöterveyspalvelut; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Siilinjärven kunnan ympäristöterveyspalvelut
15. [Tampereen Vesi; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Tampereen Vesi
16. [MTK-Etelä-Pohjanmaa ry; lausunto](#) PDF
30.9.2024 MTK-Etelä-Pohjanmaa ry
17. [Kainuun liitto; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Kainuun liitto
18. [Espoon seudun ympäristöterveys; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Espoon seudun ympäristöterveys
19. [Hämeenlinnan Seudun Vesi Oy; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Hämeenlinnan Seudun Vesi Oy
20. [Hämeen ELY-keskus; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Hämeen ELY-keskus (1)

21. [Joensuun kaupunki; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Joensuun kaupunki
22. [Suomen Vesilaitosyhdistys ry; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Suomen Vesilaitosyhdistys ry
23. [Suomen ympäristöopisto SYKLI Oy; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Suomen ympäristöopisto SYKLI Oy
24. [Kuopion Vesi Oy; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Kuopion Vesi Oy
25. [HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä; lausunto](#) PDF
30.9.2024 HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
26. [Suomen ympäristökeskus \(Syke\); lausunto](#) PDF
30.9.2024 Suomen ympäristökeskus (Syke)
27. [Mikkelin Seudun Ympäristöpalvelut; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Mikkelin Seudun Ympäristöpalvelut
28. [Järvenpään Vesi; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Järvenpään Vesi
29. [Suomen Omakotiliitto ry; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Suomen Omakotiliitto ry
30. [Jämsän Vesi liikelaitos; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Jämsän Vesi liikelaitos
31. [Kilpailu- ja kuluttajavirasto; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Kilpailu- ja kuluttajavirasto
32. [Tunturi-Lapin ympäristöterveydenhuolto; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Tunturi-Lapin ympäristöterveydenhuolto
33. [Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry (1)
34. [Tampereen yliopisto; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Tampereen yliopisto
35. [Kirkkonummen kunta; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Kirkkonummen kunta (1)
36. [Tampereen kaupunki; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Tampereen kaupunki (1)
37. [Turun Vesihuolto Oy; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Turun Vesihuolto Oy
38. [Varsinais-Suomen ELY-keskus; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Varsinais-Suomen ELY-keskus (2)
39. [Kauniaisten kaupunki; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Kauniaisten kaupunki
40. [Oulun Vesi -liikelaitos; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Oulun Vesi -liikelaitos
41. [Suomen luonnonsuojeluliitto ry; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Suomen luonnonsuojeluliitto ry (1)
42. [Lempäälän kunta; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Lempäälän kunta (1)
43. [Oikeusministeriön lausunto](#) PDF
30.9.2024 Oikeusministeriö
44. [Ympäristöterveyden Asiantuntijat ry:n lausunto](#) PDF
30.9.2024 Ympäristöterveyden Asiantuntijat ry
45. [Hyvinkään Veden lausunto](#) PDF
30.9.2024 Hyvinkään Vesi

46. [Oulun seudun ympäristötoimi -liikelaitos; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Oulun seudun ympäristötoimi -liikelaitos
47. [Suomen Kiinteistöliitto ry; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Suomen Kiinteistöliitto ry
48. [Lounais-Suomen aluehallintovirasto; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Lounais-Suomen aluehallintovirasto
49. [Kaavin kunta; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Kaavin kunta
50. [Karttulan vesiosuuskunta; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Karttulan vesiosuuskunta
51. [Huoltovarmuuskeskus; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Huoltovarmuuskeskus
52. [Marttilan kunta; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Marttilan kunta (1)
53. [Muuramen kunta; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Muuramen kunta
54. [Suomen Kuntaliitto ry; lausunto](#) PDF
30.9.2024 Suomen Kuntaliitto ry
55. [Ylivieskan kaupungin lausunto](#) PDF
30.9.2024 Ylivieskan kaupunki
56. [Suomen Vesihuolto-osuuskunnat ry; lausunto](#) PDF
29.9.2024 Suomen Vesihuolto-osuuskunnat ry
57. [Savonlinnan kaupungin lausunto](#) PDF
27.9.2024 Savonlinnan kaupunki (1)
58. [Kärkölan kunnan lausunto](#) PDF
27.9.2024 Kärkölan kunta (2)
59. [Valtiovarainministeriön lausunto](#) PDF
27.9.2024 Valtiovarainministeriö
60. [Raision kaupunki; lausunto](#) PDF
27.9.2024 Raision kaupunki
61. [Vaasan hallinto-oikeus; lausunto](#) PDF
27.9.2024 Vaasan hallinto-oikeus
62. [Sipoon kunta; lausunto](#) PDF
27.9.2024 Sipoon kunta (1)
63. [Tervon kunta; lausunto](#) PDF
27.9.2024 Tervon kunta (1)
64. [Geologian tutkimuskeskus; lausunto](#) PDF
27.9.2024 Geologian tutkimuskeskus
65. [Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL; lausunto](#) PDF
27.9.2024 Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL
66. [Eräjärven Seudun vesiosuuskunta; lausunto](#) PDF
27.9.2024 Eräjärven Seudun vesiosuuskunta
67. [Uudenmaan ELY-keskus; lausunto](#) PDF
27.9.2024 Uudenmaan ELY-keskus (1)
68. [Alva-yhtiöt Oy; lausunto](#) PDF
27.9.2024 Alva-yhtiöt Oy
69. [Turun kaupunki, kaupunkiympäristötoimiala; lausunto](#) PDF
27.9.2024 Turun kaupunki, kaupunkiympäristötoimiala
70. Ympäristöministeriön lausunto; ei lausuttavaa
27.9.2024 Ympäristöministeriö

71. [Melkonien vesiosuuskunnan lausunto](#) PDF
26.9.2024 Melkonien vesiosuuskunta
72. [Espoon kaupungin ympäristösuojeluviranomaisen lausunto](#) PDF
26.9.2024 Espoon kaupunki (1)
73. [Tampereen kaupungin ympäristösuojeluviranomaisen lausunto](#) PDF
26.9.2024 Tampereen kaupunki (1)
74. [Valkeakosken kaupunki; lausunto](#) PDF
26.9.2024 Valkeakosken kaupunki (1)
75. [Kuusamon energia- ja vesiosuuskunta; lausunto](#) PDF
26.9.2024 Kuusamon energia- ja vesiosuuskunta
76. [Siilinjärven kunta; lausunto](#) PDF
26.9.2024 Siilinjärven kunta (2)
77. [Hämeenlinnan kaupunki; lausunto](#) PDF
26.9.2024 Hämeenlinnan kaupunki (1)
78. [Itä-Suomen aluehallintovirasto; lausunto](#) PDF
26.9.2024 Itä-Suomen aluehallintovirasto
79. [Oulaisten kaupunki; lausunto](#) PDF
26.9.2024 Oulaisten kaupunki
80. [Janakkalan kunnan lausunto](#) PDF
26.9.2024 Janakkalan kunta (1)
81. [Kotkan kaupunki; lausunto](#) PDF
25.9.2024 Kotkan kaupunki (1)
82. [Lappeenrannan kaupunki; lausunto](#) PDF
25.9.2024 Lappeenrannan kaupunki (1)
83. [Osuuskuntien Keskusjärjestö Pellervo ry; lausunto](#) PDF
25.9.2024 Osuuskuntien Keskusjärjestö Pellervo ry
84. [Laki ja Vesi Oy Turku; lausunto](#) PDF
25.9.2024 Laki ja Vesi Oy Turku
85. [Jyväskylän kaupunki; lausunto](#) PDF
25.9.2024 Jyväskylän kaupunki
86. [Sosiaali- ja terveysministeriön lausunto](#) PDF
25.9.2024 Sosiaali- ja terveysministeriö
87. [Korsholms kommun / Mustasaaren kunta; lausunto](#) PDF
24.9.2024 Korsholms kommun / Mustasaaren kunta
88. [OKV Oikeuskanslerinvirasto \(1\); lausunto](#) PDF
24.9.2024 Oikeuskanslerin virasto
89. [Kouvolan Vesi Oy; lausunto](#) PDF
24.9.2024 Kouvolan Vesi Oy
90. [Raseborgs stad / Raaseporin kaupunki; lausunto](#) PDF
24.9.2024 Raseborgs stad / Raaseporin kaupunki
91. [Vantaan kaupunki; lausunto](#) PDF
24.9.2024 Vantaan kaupunki (1)
92. [Kuopion kaupunki; lausunto](#) PDF
24.9.2024 Kuopion kaupunki (3)
93. [Lahden kaupunki; lausunto](#) PDF
24.9.2024 Lahden kaupunki
94. [Aalto-yliopisto; lausunto](#) PDF
23.9.2024 Aalto-yliopisto
95. [Helsingin kaupunki; lausunto](#) PDF
23.9.2024 Helsingin kaupunki

96. [Etelä-Suomen aluehallintovirasto; lausunto](#) PDF
23.9.2024 Etelä-Suomen aluehallintovirasto
97. [Sisäministeriön lausunto](#) PDF
23.9.2024 Sisäministeriö
98. [Lapinlahden kunta; lausunto](#) PDF
20.9.2024 Lapinlahden kunta (1)
99. [Parikkalan kunta; lausunto](#) PDF
20.9.2024 Parikkalan kunta (1)
100. [Aurinkovuoren Vesi Oy; lausunto](#) PDF
20.9.2024 Aurinkovuoren Vesi Oy
101. [Kronoby kommun / Kruunupyyn kunta; lausunto](#) PDF
19.9.2024 Kronoby kommun / Kruunupyyn kunta
102. [Verohallinto; lausunto](#) PDF
19.9.2024 Verohallinto
103. [Kuopion kaupunki; lausunto](#) PDF
18.9.2024 Kuopion kaupunki (3)
104. [Työ- ja elinkeinoministeriön lausunto](#) PDF
18.9.2024 Työ- ja elinkeinoministeriö
105. [Järvi-Saimaan Palvelut Oy; lausunto](#) PDF
16.9.2024 Järvi-Saimaan Palvelut Oy
106. [Kiteen kaupunki; lausunto](#) PDF
13.9.2024 Kiteen kaupunki (1)
107. [Paimion kaupunki; lausunto](#) PDF
12.9.2024 Paimion kaupunki
108. [Oriveden kaupunki; lausunto](#) PDF
12.9.2024 Oriveden kaupunki (1)
109. [Hangon Veden johtokunnan lausunto](#) PDF
9.9.2024 Hangon Vesi
110. [Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos; lausunto](#) PDF
9.9.2024 Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos
111. [Suomen Kuntaliiton ja Loimaan kaupungin lausunto](#) PDF
5.9.2024 Loimaan kaupunki (1)
112. [Saarijärven kaupungin lausunto](#) PDF
5.9.2024 Saarijärven kaupunki (1)
113. [Etelä-Savon maakuntaliitto; lausunto](#) PDF
5.9.2024 Etelä-Savon maakuntaliitto
114. [Sonkajärven kunnan lausunto; ei lausuttavaa](#) PDF
4.9.2024 Sonkajärven kunta (1)
115. [Hollolan kunta; lausunto](#) PDF
3.9.2024 Hollolan kunta (1)
116. [Lieksan kaupunki; lausunto](#) PDF
3.9.2024 Lieksan kaupunki (1)
117. [Rautjärven kunta; lausunto](#) PDF
2.9.2024 Rautjärven kunta
118. [Vesilahden kunnan lausunto](#) PDF
27.8.2024 Vesilahden kunta (1)
119. [Lapuan kaupungin lausunto](#) PDF
26.8.2024 Lapuan kaupunki (1)
120. [Tervon kunta; lausunto](#) PDF
23.8.2024 Tervon kunta (1)

121. [Kuluttajaliitto ry - Konsumentförbundet rf, lausunto](#) PDF
19.8.2024 Kuluttajaliitto ry - Konsumentförbundet rf
122. [Koneyrittäjät ry, lausunto](#) PDF
13.8.2024 Koneyrittäjät ry
123. [Orimattilan ympäristövaliokunnan lausunto](#) PDF
7.8.2024 Orimattilan kaupunki (1)
124. Liikenne- ja viestintäministeriön lausunto; ei lausuttavaa
8.7.2024 Liikenne- ja viestintäministeriö
125. [Lakityöryhmän mietintö](#) PDF
28.6.2024 Maa- ja metsätalousministeriö
126. [Hallituksen esitysluonnos](#) PDF
28.6.2024 Maa- ja metsätalousministeriö
127. [Kuntaliiton eriävä mielipide ja lausuma](#) PDF
28.6.2024 Maa- ja metsätalousministeriö
128. [Begäran om utlåtande](#) PDF
28.6.2024 Maa- ja metsätalousministeriö
129. [Regeringens proposition utkast](#) PDF
28.6.2024 Maa- ja metsätalousministeriö
130. [LausuntopyyntöVHL](#) PDF
28.6.2024 Maa- ja metsätalousministeriö

Henkilöt

Näytä päättäneet toimikaudet

Vesihuoltolain uudistusta valmisteleva työryhmä

Sihteeristö

Ryhmittelemättömät

Kallio, Johanna
Neuvotteleva virkamies
maa- ja metsätalousministeriö

Rooli: Valmistelija
29.9.2022 –

Kallio, Johanna
Neuvotteleva virkamies
maa- ja metsätalousministeriö

Rooli: Hankkeen yhteyshenkilö
29.9.2022 –

Klemola, Vilja
Lainsäädäntöneuvos
maa- ja metsätalousministeriö

Rooli: Esittelijä
1.1.2024 –

Klemola, Vilja
Lainsäädäntöneuvos
maa- ja metsätalousministeriö

Rooli: Hankkeen yhteyshenkilö
17.11.2022 –

Verta, Olli-Matti
Vesitalousjohtaja
maa- ja metsätalousministeriö

Rooli: Vastuuhenkilö
29.9.2022 –

Liittyvät hankkeet

- [Kansallinen vesihuoltouudistus](#)

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ
JORD- OCH SKOGSBRUKSMINISTERIET
MINISTRY OF AGRICULTURE AND FORESTRY

Hallituskatu 3 A , Helsinki
PL 30, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 16 001
kirjaamo.mmm(at)gov.fi
Tietoa sivustosta
Tietosuoja
Saavutettavuusseloste
Sivukartta

[Kysy ja anna palautetta](#)

Ruoka ja maatalous
Eläimet ja kasvit
Metsät
Maaseutu
Kalat
Riista
Vesi
Lainsäädäntö
Vesien hoito
Vesihuolto
Kansallinen vesihuoltouudistus
Vesihuoltolain uudistus
Pohjavedet
Tulvat ja kuivuus
Padot ja säännöstely
Rahoitus
Kansainvälinen vesipolitiikka
Vesivastuusitoumus
Maanmittaus, paikkatiedot ja huoneistot
Luonto ja ilmasto
Bio- ja kiertotalous
Tutkimus ja kehittäminen
EU ja kansainväliset asiat

Vesihuoltolain uudistaminen

Vesihuoltolain uudistamista koskevan hallituksen esitysluonnoksen lausuntokierroksella 1.7.–30.9.2024 jätettiin yli 130 lausuntoa. Maa- ja metsätalousministeriö käy kaikki lausunnot läpi ja tekee tarvittavat muutokset lakiesitykseen. Lisäksi ministeriö laittoi Vesi on meidän -eduskunnan päätöstä toimeenpanevan 4 c §:n luonnoksen uudelle lausuntokierrokselle 9.1.–6.2.2025.

Esitystä työstetään siten, että se annetaan eduskunnalle loppukeväästä 2025. Tällä sivulla esitellään lakisuudistusta sellaisena, kuin se lähetettiin lausuntokierrokselle.

Lakiuudistuksen keskeinen tavoite on turvata yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömät vesihuoltopalvelut eli puhtaan juomaveden tuotanto ja jätevesien käsittely. Lakiuudistuksella varmistetaan kuntien määräysvalta vesihuoltolaitoksissa, lisätään vesihuollon suunnitelmallisuutta ja vahvistetaan vesihuoltolaitosten edellytyksiä pitää huolta vesihuoltoverkostosta. Kiinteistöjen liittymisvelvollisuutta vesihuoltoon selkeytetään.

Esityksellä toimeenpannaan Petteri Orpon hallitusohjelman kirjausta, jonka mukaan vesihuollon toiminta turvataan ja vesivarat pidetään kansallisissa käsissä, sekä Vesi on meidän -kansalaisaloitteeseen perustuva eduskunnan päätös ([EK 26/2021 vp - KAA 2/2020 vp](#)).

Hallituksen esityksen valmistelun tukena on syksystä 2022 lähtien ollut maa- ja metsätalousministeriön asettama työryhmä, jonka työ tuli päätökseen kesäkuun 2024 lopussa. Työryhmässä oli edustettuna useita ministeriöitä ja keskeisiä sidosryhmiä.

Vesihuoltolain uudistamista koskevan hallituksen [esitysluonnoksen ensimmäinen lausuntokierros](#) päättyi 30. syyskuuta 2024. Saimme yli 130 lausuntoa. Lausuntoyhteenveto on nähtävissä [täällä](#) PDF 526kB. Valmistelun tueksi tilattiin perustuslailliset asiantuntija-arviot [Olli Mäenpäältä](#) PDF 1.5MB ja [Tuomas Ojaselta](#) PDF 609kB. Lausuntopalautteen pohjalta maa- ja metsätalousministeriö päätti esittää muutosta Vesi on meidän -eduskunnan päätökseen pohjaavaan kunnan vesihuolto-omistusta koskevaan 4 c §:ään. Pykäläluonnos on uudella lausuntokierroksella. Uusi lausuntokierros (9.1.–6.2.2025) koskee ainoastaan kyseiseen pykälään ehdotettuja muutoksia. Muilta osin esityksen jatkovalmistelu etenee normaalisti ja siinä huomioidaan 1.7.–30.9.2024 annettu lausuntopalaute.

Keskeiset muutosehdotukset

Hallituksen esitysluonnoksessa esitetään tehtäväksi useita muutoksia vesihuoltolakiin.

Vesihuoltolaitoksen määritelmän muutos

Lakiesityksellä muutettaisiin vesihuoltolaitoksen määritelmää siten, että se olisi yhdenmukaisempi terveydensuojelulain talousvettä toimittavan laitoksen määritelmän kanssa. Jatkossa vesihuoltolaitoksella tarkoitettaisiin yhdyskunnan vesihuollosta huolehtivaa laitosta, joka toimittaa vettä talousvetenä käytettäväksi vähintään 10 kuutiometriä tai vähintään 50 henkilölle, tai joka vastaanottaa jätevettä vähintään 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai vähintään 50 henkilöltä. Nykyisin vesihuoltolaitoksen määritelmä on kytketty kunnan vahvistamaan toiminta-alueeseen, ja tämä on johtanut tilanteeseen, jossa iso määrä (n. 250) kokorajan ylittävää laitosta ei ole lainkaan lain veloitteiden piirissä. Määritelmämuutos tuo nämä laitokset vesihuoltolain säännösten piiriin, turvaten näidenkin laitosten suunnitelmallisen taloudenpidon ja häiriötilanteisiin varautumisen.

Vesi on meidän -sääntelyratkaisu

Eduskunnan Vesi on meidän -kansalaisaloitteeseen pohjautuvan päätöksen [EK 26/2021 vp](#) edellyttämällä tavalla lakiin lisättäisiin säännökset, joilla varmistetaan kunnan järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen ja vesihuolto-omaisuuden säilyminen kuntien omistuksessa.

Laissa säädettäisiin, että kunta olisi velvollinen säilyttämään vesihuoltoon kohdistuvan omistuksensa. Kunnille säädettävä myyntikielto koskisi kuntien omistamia vesihuoltolaitoksia, tukkuvesihuoltolaitoksia ja vesihuolto-omaisuutta. Kunta saisi jatkossa myydä vesihuoltoon kohdistuvaa omistustaan ainoastaan toiselle kunnalla tai kunnan omistamalle vesihuoltolaitokselle. Lain voimaantulon jälkeen ei saisi enää perustaa muita kuin kunnan omistuksessa olevia vesihuoltolaitoksia ja tukkuvesihuoltolaitoksia tai asiakasomisteisia vesihuolto-osuuskuntia.

Kunnan omistuksessa tai määräysvallassa olevan laitoksen vesihuolto-omaisuus eli infra, kuten vesiputket, tulisi säilyttää laitoksen omistuksessa.

Kunnalla olisi etuosto-oikeus alueellaan sijaitsevan vesihuoltolaitoksen, tukkuvesihuoltolaitoksen tai vesihuolto-omaisuuden myyntitilanteessa.

Lain voimaantulon jälkeen perustettua asiakasomisteista vesihuolto-osuuskuntaa tai sen omaisuutta ei saisi myydä kuin kunnalle, kunnan omistuksessa olevalle laitokselle tai toiselle asiakasomisteiselle vesihuolto-osuuskunnalle.

Vesihuoltolain suunnittelujärjestelmä

Vesihuollon alueellista yhteistyötä ja rakennemuutosta ehdotetaan edistettäväksi vesihuollon alueellisella yleissuunnittelulla, josta lakiin ehdotetaan otettavaksi oma pykälä. Vesihuollon suunnittelujärjestelmää ehdotetaan kehitettäväksi alueellista yleissuunnittelua koskevan säännöksen lisäksi lakiin ja sen nojalla annettavaan asetukseen lisättävillä säännöksillä kunnan vesihuoltosuunnitelmasta ja vesihuoltolaitoksen omaisuudenhallintasuunnitelmasta sekä niiden sisällöstä ja ajan tasalla pitämisestä. Lakimuutoksella ja myöhemmin annettavalla asetuksella tarkennettaisiin vesihuoltolaitokselta edellytettävää varautumista häiriötilanteisiin.

Toiminta-alueet ja liittämiselvöllisyys

Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen määrittystä ehdotetaan selkeytettäväksi useilla säännösmuutoksilla. Nämä koskisivat toiminta-alueisiin sisällytettäviä alueita määrittäessä huomioon otettavia asioita, toiminta-aluepäätöksen tekemisen edellytyksiä ja sisältöä sekä toiminta-alueen tarkistamista ja sen supistamisen ja kokonaan rauettamisen edellytyksiä.

Kiinteistöjen velvollisuutta liittyä vesihuoltolaitoksen verkostoon selkeytettäisiin niin, että vuonna 2014 lakiin sisällytetyt taajaman ulkopuolisia alueita koskevat poikkeukset poistettaisiin laista lukuun ottamatta kiinteistöä, jolla ei ole vesikäymälää. Siirtymäsäännöksiin varmistettaisiin, että muutoksesta ei aiheutuisi kiinteistön omistajille kohtuuttomia tilanteita. Lisäksi liittämiselvöllisyydestä vapauttaminen olisi jatkossakin mahdollista vapautusedellytysten täytyessä.

Vesihuoltolaitosten taloudenpito ja maksut

Vesihuollon maksujen kustannuskattavuutta ja läpinäkyvyyttä parannettaisiin muutetuilla maksuja koskevilla säännöksillä, joiden mukaan perusmaksun periminen olisi pakollista ja maksujen tasapuolisuus, kohtuullisuus ja riittävyys uus- ja korjausinvestointien kattamiseen olisivat edellytyksenä kohtuulliselle omistajatuloutukselle. Lisäksi säädettäisiin, että vesihuoltolaitoksen toimintakertomuksessa on esitettävä tiedot myös omaisuudenhallintasuunnitelmassa esitettyjen laitosten taloudellisten ja toiminnallisten edellytysten täyttämistä sekä maksujen yleisten perusteiden toteutumisesta ja tuloutetun tuoton vaikutuksesta vesihuollon maksuihin.

Muuta

Vesihuoltolain valvontaa tehostettaisiin selkeyttämällä valvontaviranomaisten toimivaltaa määrittelemällä kunkin viranomaisen valvontatoimivaltaan kuuluvat vesihuoltolain pykälät.

Lisäksi lain yleistä toimivuutta parannettaisiin selkeyttämällä ja täsmentämällä lain yksittäisiä säännöksiä lain toimivuudesta tehtyjen selvitysten ja oikeuskäytännön perusteella.

Taustamateriaalia

[Infografiikka vesihuoltolain uudistamisesta](#) PDF 1.1MB

[Tiedotustilaisuudessa vesihuoltolain uudistuksesta 9.1.2025 esitelty materiaali](#) PDF 569kB

[Tiedotustilaisuudessa vesihuoltolain uudistuksesta 1.7.2024 esitelty materiaali](#) PDF 1000kB

Infografiikkaa vesihuoltolain uudistuksesta

Ad
Ad
Ad
Ad
Ad
Ad
Ad
Ad
Ad
Ad
Ad
Ad

×

Tiedotustilaisuudessa vesihuoltolain uudistuksesta 9.1.2025 esitelty materiaali

Ad
Ad
Ad
Ad
Ad
Ad
Ad
Ad
Ad
Ad
Ad
Ad

×

Skip to next slide

Tiedotustilaisuudessa vesihuoltolain uudistuksesta 1.7.2024 esitelty materiaali

Usein kysytyjä kysymyksiä - Vesihuoltolaitoksen määritelmän muuttaminen

Miksi määritelmä muutetaan?

Mihin muutos vaikuttaa?

Usein kysytyjä kysymyksiä - Vesi on meidän -lainsäädäntöratkaisu

Miten uudella lausuntokierroksella oleva Vesi on meidän -ratkaisuehdotus eroaa ensimmäisellä lausuntokierroksella olleesta versiosta?

Miksi ensimmäisellä lausuntokierroksella ollut ratkaisu ehdotetaan muutettavaksi?

Ehdotuksella ei puututa nykyisten vesihuoltolaitosten omistajuuspohjaan. Voiko nykyisin yksityisessä omistuksessa olevan vesihuoltolaitoksen myydä jatkossa kenelle tahansa?

Onko osuuskuntamuotoinen vesihuoltotoiminta jatkossakin mahdollista?

Usein kysytyjä kysymyksiä - Toiminta-alue ja liittämisvelvollisuus

- Mikä on vesihuoltolaitoksen toiminta-alue?
- Miten liittämiselvellyisyys eroaa toiminta-alueella ja toiminta-alueen ulkopuolella?
- Miten liittämiselvellyisyys muuttuu?
- Miksi liittämiselvellyisyyttä muutetaan?
- Miksi kiinteistöjen liittäminen vesihuoltoverkostoon ei voisi pohjautua vapaaehtoisuuteen kaikkialla?
- Keitä uusi liittämiselvellyisyys koskee?
- Milloin liittämiselvellyisyys muuttuu?
- Tuleeko muutoksen myötä kohtuuttomia tilanteita yksittäiselle asukkaalle taajaman ulkopuolella?
- Vaikuttaako kiinteistön omistajan korkea ikä liittämiselvellyisyyteen?
- Vaikuttaako liittämiselvellyisyyteen kiinteistöllä tehtävä laajamittainen remontti, joka vertautuu peruserännykseen?
- Entä jos toiminta-alueella olevalla kiinteistöllä on hyvin toimiva vesihuoltolaitteisto, johon on juuri investoitu?
- Vesihuolto-osuuskunnat ovat usein asukkaiden hallinnoimia. Miten lakimuutos vaikuttaa niiden osuuskuntien toimintaedellytyksiin, joiden toiminta-alue puretaan?
- Onko asiakasomisteisille vesihuolto-osuuskunnille suunnitellusta lakimuutoksesta tällä hetkellä riittävästi tietoa siitä, mitä tulee huomioida lain voimaan tullessa?

Usein kysytyjä kysymyksiä - Lakimuutosten vaikutus viranomaisten työmäärään

- Lisäävätkö suunnitellut lakimuutokset viranomaisten työtaakkaa?

Tiedotteita ja uutisia

Kunnille ehdotetaan vesihuollon omistuksen myyntikieltoa

MMM TIEDOTE 9.1.2025 9.30

Vesihuoltolain uudistuksella estetään vesihuoltolaitosten yksityistäminen

MMM TIEDOTE 10.10.2024 18.22

Vesihuoltolain uudistus etenee

MMM TIEDOTE 1.7.2024 11.04

Vesihuoltolain uudistaminen käynnistyy

MMM TIEDOTE 18.11.2022 11.00

Vesihuoltolain muutostarpeita arvioidaan valmistuneiden selvitysten pohjalta

MMM TIEDOTE 6.7.2020 10.36

Hankkeen eteneminen

23.5.2024 1.7. – 30.9.2024 9.1. – 6.2.2025 30.6.2025

[Sidosryhmätilaisuus](#)

[Lausuntoaika](#)

[Lausuntoaika 9.1.2025 – 6.2.2025](#)

Toimikausi päättyy

Hankkeen perustiedot

KÄYNNISSÄ

Hankenumbero
MMM033:00/2022

Asianumerot
VN/26268/2022

Asettaja
maa- ja metsätalousministeriö

Tehtäväluokka
Hallituksen esityksen valmistelu

Toimikausi/aikataulu
17.11.2022 – 30.6.2025

Asettamispäivä
17.11.2022

Toteuttaa hallitusohjelman tavoitteita

Orpo

Luku

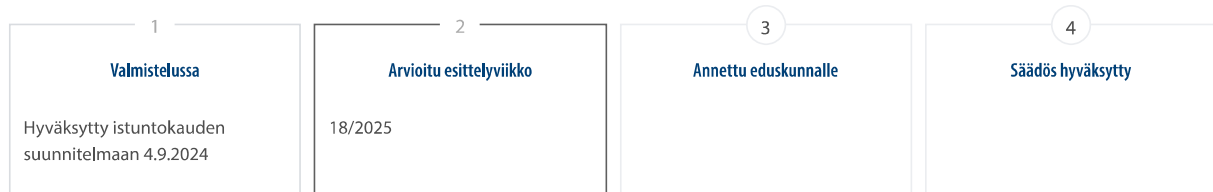
6 Kasvun kaava

Alaluku

6.6 Suomi elää maaseudusta ja metsistä

Lainvalmistelu

HE laiksi vesihuoltolain muuttamisesta

Esityksellä toimeenpannaan Petteri Orpon hallitusohjelman kirjausta, jonka mukaan vesihuollon toiminta turvataan ja vesivarat pidetään kansallisissa käsissä. Esityksen tavoitteena on varmistaa eduskunnan Vesi on meidän -päätöksen EK 26/2021 vp edellyttämällä tavalla julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen säilyminen kuntien omistuksessa ja määräysvallassa, edistää vesihuollon alueellista yhteistyötä ja rakenneuudistusta, parantaa vesihuoltolaitosten omaisuudenhallintaa, selkeyttää ja tehostaa vesihuollon toiminnan ja talouden valvontaa sekä parantaa yleisesti vesihuoltolain toimivuutta. Esitys liittyy häiriö- ja kriisitilanteiden sääntelyyn.

Vastuuministeri Maa- ja metsätalousministeri Essayah

Yhteyshenkilö Johanna Kallio, maa- ja metsätalousministeriö

Lisätietoa

- Käsittely: Kuntatalouden- ja hallinnon neuvottelukunta
- Käsittely: Lainsäädännön arviointineuvosto

Kevätistuntokauden 2025 lainsäädäntösuunnitelma

- [maa- ja metsätalousministeriö](#)
- [kaikki ministeriöt](#)

Yhteyshenkilö

Johanna Kallio, Neuvotteleva virkamies

puh. [+358 295 162 011](tel:+358295162011)

johanna.kallio@gov.fi

Yhteyshenkilö

Vilja Klemola, Lainsäädäntöneuvos

puh. [+358 295 162 309](tel:+358295162309)

vilja.klemola@gov.fi

Tavoitteet ja tuotokset

Työryhmän tehtävänä on laatia hallituksen esityksen muotoon kirjoitettu esitys vesihuoltolain uudistamiseksi. Tavoitteena on varmistaa julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen säilyminen kuntien omistuksessa ja määräysvallassa, edistää vesihuollon alueellista yhteistyötä ja rakenneuudistusta, parantaa vesihuoltolaitosten omaisuudenhallintaa, selkeyttää ja tehostaa vesihuollon toiminnan ja talouden valvontaa sekä parantaa yleisesti vesihuoltolain toimivuutta.

Valmistelussa työryhmän tulee selvittää eri sääntelyvaihtoehtoja ja kiinnittää erityistä huomiota sääntelyn suhteeseen kunnalliseen itsehallintoon sekä perus- ja ihmisoikeuksista seuraaviin vaatimuksiin.

Tiivistelmä

Maa- ja metsätalousministeriön asettama työryhmä, joka valmistelee vesihuoltolain (119/2001) uudistusta.

Lähtökohdat

Kansallisen vesihuoltouudistuksen (MMM039:00/2019) johtoryhmä hyväksyi Kansallisen vesihuoltouudistuksen ohjelman 20.4.2021. Ohjelmassa esitettiin tarve vesihuoltolainsäädännön uudistamiselle, sekä tunnistettiin yhdeksän kokonaisuutta lainsäädännön kehittämiseksi. Maa- ja metsätalousministeriö asetti päätöksillään VN/3525/2021 ja VN/33596/2021 oikeustieteiden tohtori Jukka Pekka Tolvasen selvityshenkilöksi tekemään vesihuoltolain uudistuksen esivalmisteluvaiheen selvityksiä. Lisäksi Kansallisen vesihuoltouudistuksen visioiryhmä on johtoryhmän toimeksiannosta tehnyt esivalmisteluvaiheen tarkastelun ja laatinut suositukset talouden valvonnan tehostamiseksi vesihuoltolaissa. Sidosryhmien näkemyksiä on kuultu ja otettu huomioon esivalmisteluvaiheen aikana useissa kuulemistilaisuuksissa sekä kirjallisesti kommentoinneissa.

Kansalaisaloitteessa KAA 2/2020 vp ehdotettiin, että aloitteen pohjalta käynnistetään valmistelu sellaisen lainsäädännön luomiseksi, jolla esitetään julkisomisteisten vesihuolto-toimintojen myyminen kaupallisille yksityisille toimijoille ja nykyinen julkisen sektorin omistajuus säilytetään sen hallussa. Päätöksessään EK 26/2021 vp eduskunta edellyttää kansalaisaloitteen pohjalta, että valtioneuvosto ryhtyy mahdollisimman ripeästi toimenpiteisiin sellaisen lainsäädännön valmistelemiseksi, jolla varmistetaan kunnan järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen säilyminen kuntien omistuksessa ja määräysvallassa. Maa- ja metsätalousministeriö on teettänyt Itä-Suomen yliopistolla oikeudellisen selvityksen lainsäädäntömuutoksen pohjaksi osana vesihuoltolain uudistuksen esivalmisteluvaihetta.

Edellä mainitut esivalmisteluvaiheen selvitykset ja raportit on saatavilla osoitteessa www.mmm.fi/vesihuoltouudistus. Vesihuoltolain uudistusta valmistelevan työryhmän tavoitteet ja tehtävät perustuvat esivalmisteluvaiheen suosituksiin.

Lisätietoja

- [Kansallinen vesihuoltouudistus](#)
- [Nationell reform av vattentjänster](#)

Vaikutukset ja hyödyt

Tilannekuvaus

Kuulemistilaisuus 23.5.2024

Lausuntoaika 1.7.2024 – 30.9.2024

Lausuntoaika 9.1.2025 – 6.2.2025

Asiakirjat

Henkilöt

Lisätietoja

Olli-Matti Verta, vesitalousjohtaja

maa- ja metsätalousministeriö, Luonnonvaraosasto, Luonnonvara- ja vesitalousyksikkö

☎ [0295162123](tel:0295162123)
✉ etunimi.sukunimi@gov.fi

Johanna Kallio, neuvotteleva virkamies

maa- ja metsätalousministeriö, Luonnonvaraosasto, Luonnonvara- ja vesitalousyksikkö

☎ [0295162011](tel:0295162011)
✉ etunimi.sukunimi@gov.fi

Vilja Klemola, lainsäädäntöneuvos

maa- ja metsätalousministeriö, Luonnonvaraosasto, Oikeudellinen yksikkö

☎ [0295162309](tel:0295162309)
✉ etunimi.sukunimi@gov.fi

MAA- JA METSÄTALOUSHALLITUS

JORD- OCH SKOGSBRUKSMINISTERIET
MINISTRY OF AGRICULTURE AND FORESTRY

Hallituskatu 3 A, Helsinki
PL 30, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 16 001
[kirjaamo.mmm\(at\)gov.fi](mailto:kirjaamo.mmm(at)gov.fi)
Tietoa sivustosta
Tietosuoja
Saavutettavuusseloste
Sivukartta

[Kysy ja anna palautetta](#)

Vesihuoltolain muutos: kunnan omistuksen säilyttäminen vesihuollossa
Lausuntokierros 9.1.2025–6.2.2025
LUONNOS 8.1.2025

Sisällys

Pykäläluonnos: <i>Kunnan omistuksen säilyttäminen vesihuollossa</i>	2
Säännökohtaiset perustelut.....	2
Taustaa: nykytila ja sen arviointi.....	5
<i>Kansainvälinen investointioikeus</i>	5
<i>Vesihuollon perus- ja ihmisoikeuslottuvuudet</i>	5
<i>Vesihuollon nykytila</i>	6
Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys.....	8
<i>Omaisuuksensuoja</i>	8
<i>Elinkeinovapaus</i>	9
<i>Kunnallinen itsehallinto</i>	10
Vaikutukset kuntatalouteen	12

Pykäläluonnos

4 c §

Kunnan omistuksen säilyttäminen vesihuollossa

Kunta ei saa myydä tai muulla tavoin luovuttaa omistustaan vesihuoltolaitoksesta, tukkuvesihuoltolaitoksesta tai vesihuolto-omaisuudesta muulle kuin toiselle kunnalle tai kunnan omistuksessa olevalle laitokselle.

Kunnan omistuksessa tai kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitetulla tavalla kunnan määräysvallassa oleva vesihuoltolaitos tai tukkuvesihuoltolaitos ei saa myydä tai muulla tavoin luovuttaa vesihuolto-omaisuutta muulle kuin kunnalle tai kunnan omistuksessa olevalle laitokselle.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu laitos saa ottaa käyttöön vain omistuksessaan olevaa uutta vesihuolto-omaisuutta.

Tämän lain voimaantulon jälkeen saa perustaa vain kunnan omistuksessa olevia vesihuoltolaitoksia ja tukkuvesihuoltolaitoksia sekä asiakasomisteisia vesihuolto-osuuskuntia.

Säännöskohtaiset perustelut

4 c §. *Kunnan omistuksen säilyttäminen vesihuollossa.* Pykälä olisi uusi ja siinä säädettäisiin, että kunta ei saisi jatkossa myydä tai muulla tavoin luovuttaa vesihuoltolaitokseen, tukkuvesihuoltolaitokseen tai vesihuolto-omaisuuteen kohdistuvaa omistustaan. Vastaavasti kunnan omistuksessa tai määräysvallassa oleva vesihuoltolaitos tai tukkuvesihuoltolaitos ei saisi myydä tai muulla tavoin luovuttaa vesihuolto-omaisuuttaan eikä ottaa käyttöön muuta kuin omistuksessaan olevaa uutta vesihuolto-omaisuutta.

Ehdotetulla pykälällä toimeenpantaisiin eduskunnan Vesi on meidän -päätöstä (EK 26/2021 vp - KAA 2/2020 vp) kunnan järjestämismallisuuden piiriin kuuluvien julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen säilymisestä kuntien omistuksessa ja määräysvallassa. Pykälä olisi tarpeen sen varmistamiseksi, että kunta ei voisi jatkossa luovuttaa yhteiskunnan turvallisuuden kannalta kriittistä vesihuoltoinfrastruktuuria yksityiselle omistajalle. Kunnalle säädettävällä myyntikiellolla varmistettaisiin, että vesihuolto, joka on luonnollinen monopoli, ei siirry yksityiseen omistukseen. Vesihuolto on välttämättömyyspalvelu, johon liittyvät ihmis- ja perusoi-keusulottuvuudet puoltavat vesihuollon säilyttämistä julkisessa omistuksessa. Vesihuollon siirtyminen yksityiseen omistukseen on kansainvälisesti johtanut muun muassa veden hinnan nousuun, palvelutason heikentymiseen sekä vesihuollon kielteisten ympäristövaikutusten kasvamiseen. Lisäksi on olemassa kansainvälisiä esimerkkejä valtion häviöön johtaneista valtioiden ja ulkomaisten sijoittajien välisistä kansainvälisen investoijan investointisuojaan nojalla nostetuista välimiesmenettelyistä tilanteissa, joissa valtio on pyrkinyt tiukentamaan vesihuoltoon liittyvää sääntelyä (mm. Vivendi v. Argentina). Myös nämä ulkomaisen sijoittajan investointisuojaan liittyvät riskit puoltavat vesihuollon säilyttämistä kunnan omistuksessa.

Osa vesihuoltolaitoksista toimii osana kuntaorganisaatiota tai monialayhtiötä. Voimassa oleva vesihuoltolaki lähtee kuitenkin siitä, että vesihuolto tulee kunnan tai yrityksen kirjanpidossa eriyttää muista toiminnoista (20 §). Näin ollen vesihuoltolaitos ja vesihuolto-omaisuus voidaan hahmottaa kunnasta erillisenä omaisuuseränä riippumatta siitä, miten vesihuoltolaitoksen toiminta on käytännössä järjestetty. Pykälän lähtökohtana olisi, että kunnan vesihuoltoon kohdistuva omistus kohdistuu pääsääntöisesti vesihuolto- tai tukkuvesihuoltolaitokseen, kun taas laitoksen omistus kohdistuu laitoksen käyttämään vesihuolto-omaisuuteen. Koska vesihuolto-kenttä on moninainen, edellä kuvattuun omistuksen kohdentumiseen on olemassa tiettyjä poikkeuksia, jotka huomioitaisiin pykälässä.

Kunnille säädettävä myyntikielto merkitsee rajoitusta kunnan perustuslain 121 §:ssä turvattuun itsehallintoon. Kiellon säätämiseksi on olemassa edellä mainitut vahvat perusteet, joilla voidaan perustella kunnallisen

itsehallinnon rajoitusta. Asiaan liittyviä perusoikeusnäkökohtia on arvioitu tarkemmin tämän esityksen säätämisyjärjestysosiossa. Kiellon kuntataloudellisia vaikutuksia on arvioitu tämän esityksen vaikutustenarviointiosiossa. Vaikka myyntikielto estäisi kuntaa luopumasta vesihuoltoon kohdistuvasta omistuksestaan, voidaan kokoavasti todeta, että kiellolla ei ole pitkällä aikavälillä kunnan talouden kannalta kielteisiä vaikutuksia. Vesihuoltolain maksuja koskevan kustannusvastaavuuden periaatteen mukaan asiakkaalta kerättävillä maksuilla tulee voida kattaa vesihuollosta aiheutuvat kustannukset, joten vesihuollon omistus ei aiheuta kunnalle kustannuksia. Lisäksi kunnan on mahdollista saada omistuksessaan olevalta vesihuoltolaitokselta kohtuullista tuottoa pääomalleen (18 §). Vesihuollolle ominaista on, että kuluttajien vedenkäyttö on vakaata taloustilanteesta riippumatta. Vesihuoltolaitoksen omistaminen on pitkällä aikavälillä kunnalle kannattavaa. Mahdollisuus periä kohtuullista tuottoa pääomalle tuo kunnalle ennakoitavaa, säännöllistä ja varmaa tuloa.

Ehdotetun 1 momentin mukaisesti kunta ei saisi myydä tai muutoin luovuttaa vesihuoltolaitoksessa, tukkuvesihuoltolaitoksessa tai vesihuolto-omaisuudessa olevaa omistustaan muulle kuin toiselle kunnalle tai kunnan omistamalle laitokselle. Pykälän 1 momentti asettaisi siten kunnalle velvoitteen säilyttää olemassa oleva kunnan omistus vesihuoltolaitoksessa ja tukkuvesihuoltolaitoksessa. Näin ollen kunta ei voisi jatkossa myydä tai muutoin luovuttaa esimerkiksi kunnan taseyksikkönä tai kunnan liikelaitoksena toimivaa vesihuoltolaitosta, mutta ei myöskään esimerkiksi osakeyhtiömuotoisen vesihuoltolaitoksen osakeomistustaan tai osuuskuntamuotoisen vesihuoltolaitoksen osuuttaan. Myyntikielto koskisi myös kuntien omistusta monialayhtiöiden vesihuoltotoiminnoissa. Kielto ei koske kuntien tai kunnan ja kunnan omistaman laitoksen välisiä omistuksen siirtoja. Näiden salliminen katsottaisiin tarkoituksenmukaiseksi vesihuoltopalvelujen järjestämiseksi esimerkiksi kuntaliitostilanteissa. Näiden omistuksen siirtojen ei arvioida vaarantavan kunnille säädettävän myyntikiellon tavoitteita.

Pykälän 1 momentin edellytys kunnan omistuksen säilyttämisestä vesihuoltolaitoksissa ja tukkuvesihuoltolaitoksissa ei estäisi esimerkiksi kunnan taseyksikkönä toimivan vesihuoltolaitoksen yhtiöittämistä, kunhan kunta ei yhtiöittämisen yhteydessä luopuisi laitokseen kohdistuvasta omistuksestaan.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin myös, että kunta ei saisi myydä tai muutoin luovuttaa omistustaan vesihuolto-omaisuudesta muulle kuin toiselle kunnalle tai kunnan omistuksessa olevalle laitokselle. Vesihuolto-omaisuus määriteltäisiin vesihuoltolain määritelmiä koskevassa 3 §:n 12 kohdassa. Sen mukaan vesihuolto-omaisuudella tarkoitettaisiin vesihuoltolaitoksen käytössä olevaa vesijohto- ja viemäriverkostoa sekä laitoksen käytössä olevia veden ottamiseen, käsittelyyn ja toimittamiseen sekä jäteveden vastaanottamiseen ja käsittelyyn välittömästi liittyviä rakennuksia, rakennelmia ja laitteita. Kunnan omistamaan vesihuolto-omaisuuteen kohdistuvalla myyntikiellolla estettäisiin sellaiset tilanteet, joissa vesihuoltolaitostoiminnan kokonaan ulkoistanut kunta voisi luopua omistuksessaan olevasta vesihuoltolaitoksen käyttämästä vesihuolto-omaisuudesta. Vesihuoltokenttä on kirjava, ja on olemassa esimerkkejä ratkaisuista, joissa kunta on säilyttänyt vesihuolto-omaisuuteen kohdistuvan omistuksensa, mutta ulkoistanut täysin vesihuollon operoinnin vesihuoltolaitokselle, joka ei ole aikaisemmin toiminut kyseisen kunnan alueella eikä ole kyseisen kunnan omistuksessa oleva laitos. Tarkoituksena on siten estää se, että kunta voisi myydä omistamaansa vesihuoltolaitoksen käyttämää vesihuolto-omaisuutta tilanteissa, joissa omaisuutta operoi muu toimija.

Momentin sääntely ei vaikuttaisi sellaisiin vesihuoltolaitoksiin ja tukkuvesihuoltolaitoksiin, joissa ei ole ennen lain voimaan tuloa ollut kunnan omistusta. Näiden toimijoiden omaisuudenmyyntitilannetta koskisi kuitenkin 4 d §:ssä kunnalle säädettäväksi ehdotettu etuosto-oikeus.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin kunnan omistuksessa tai määräysvallassa olevalle vesihuoltolaitokselle ja tukkuvesihuoltolaitokselle kielto myydä tai muulla tavoin luovuttaa vesihuolto-omaisuuttaan. Jatkossa kunnan omistuksessa tai määräysvallassa oleva vesihuoltolaitos tai tukkuvesihuoltolaitos ei saisi luovuttaa käyttämänsä vesihuolto-omaisuutta kuin toiselle kunnan omistuksessa olevalle laitokselle tai kunnalle.

Kunnan omistuksessa olevalla vesi- tai tukkuvesihuoltolaitoksella tarkoitettaisiin laitosta, joka on kokonaan kunnan tai kuntien omistuksessa. Näin ollen kunnan omistuksessa oleva laitos voi olla kunnan taseyksikkö, kunnan liikelaitos, kuntayhtymä, liikelaitoskuntayhtymä tai kuntayhtymän liikelaitos. Tällaisten laitosten osalta voidaan katsoa, että jo organisaatiomuoto takaa kunnan tai kuntien omistuksen. Kunnan omistuksessa oleva laitos voisi näiden edellä kuvattujen kunnallisten organisaatiomuotojen lisäksi olla muu yhteisö, jonka kunta yksin tai yhdessä muiden kuntien kanssa omistaa kokonaan. Näin ollen esimerkiksi kunnan tai kuntien yhdessä kokonaan omistama osakeyhtiömuotoinen vesihuoltolaitos olisi momentissa tarkoitettu kunnan omistuksessa oleva vesihuoltolaitos. Kunnan omistus voisi toteutua yhden kunnan omistuksella, mutta myös useamman kunnan yhteisomistuksella.

Kielto luopua vesihuolto-omaisuudesta koskisi paitsi kunnan omistuksessa olevia vesihuolto- ja tukkuvesihuoltolaitoksia myös kunnan määräysvallassa olevia vesihuolto- ja tukkuvesihuoltolaitoksia. Vesihuoltolaitos tai tukkuvesihuoltolaitos olisi kunnan määräysvallassa silloin, kun kunnalla yksin tai yhdessä muiden kuntien kanssa on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta vesihuoltolaitokseen. Kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n 1 momentin mukaan kirjanpitovelvollisella katsotaan olevan määräysvalta toisessa kirjanpitovelvollisessa tai siihen verrattavassa ulkomaisessa yrityksessä, kun sillä on 1) enemmän kuin puolet kohdeyrityksen kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä ja tämä äänen enemmistö perustuu omistukseen, jäsenyyteen, yhtiöjärjestykseen, yhtiösopimukseen tai niihin verrattaviin sääntöihin taikka muihin sopimukseen; 2) kirjanpitovelvollisella on oikeus nimittää tai erottaa enemmistö jäsenistä kohdeyrityksen hallituksessa tai siihen verrattavassa toimielimessä taikka toimielimessä, jolla on tämä oikeus, ja oikeus perustuu samoihin seikkoihin kuin 1 kohdassa tarkoitettu äänenenemmistö; tai 3) kirjanpitovelvollinen muuten tosiasiallisesti käyttää määräysvaltaa kohdeyrityksessä. Kunnan määräysvallan toteutumista arvioidaan tarkastelemalla kunnan tai kuntien yhdessä käyttämää määräysvaltaa.

Vesihuolto-omaisuuden myyntikielto ei kuitenkaan koskisi vesihuoltokäytöstä poistuvaa tai poistettua omaisuutta. Tällaisesta omaisuudesta vesihuoltolaitos voisi luopua vapaasti. Ehdotetulla 2 momentin vesihuolto-omaisuuteen kohdistuvalla sääntelyllä ei myöskään puututtaisi ennen lain voimaan tuloa vallinneeseen tilanteeseen. Näin ollen sellainen kunnan omistuksessa tai määräysvallassa olevan laitoksen käyttämä vesihuolto-omaisuus, joka lain voimaantullessa on yksityisessä omistuksessa, voisi säilyä jatkossakin yksityisessä omistuksessa, eikä laki asettaisi esteitä sen käytölle lain voimaantumisen jälkeen. Tällaisen omistuksen myyntitilanteita koskisi kuitenkin kunnan etuosto-oikeus (4 d §).

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että kunnan omistuksessa tai määräysvallassa oleva laitoksen uuden vesihuolto-omaisuuden tulisi olla laitoksen omistuksessa. Kunnan omistuksessa tai määräysvallassa oleva vesihuoltolaitos tai tukkuvesihuoltolaitos ei siis saisi jatkossa ottaa käyttöön sellaista uutta vesihuolto-omaisuutta, joka ei ole laitoksen omistuksessa. Tällä vahvistettaisiin vesihuollon julkisomisteisuuden säilymistä jatkossakin ja estettäisiin tilanteet, joissa yksityinen omistus tulee vesihuoltokentälle esimerkiksi uudelle asuinalueelle rakennetun yksityisomisteisen vesihuoltoinfrastruktuurin kautta.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että lain voimaan tulon jälkeen perustettavan vesihuoltolaitoksen ja tukkuvesihuoltolaitoksen tulisi olla kunnan omistuksessa. Lisäksi lain voimaan tulon jälkeen olisi edelleen mahdollista perustaa asiakasomisteisia vesihuolto-osuuskuntia. Uuden vesi- ja tukkuvesihuoltolaitoksen sekä asiakasomisteisen vesihuolto-osuuskunnan perustamisajankohta määrittäisi sen perusteella, milloin yhteisö on kirjattu yritys- ja yhteisötietojärjestelmään.

Vesihuollon julkisomistuksen säilyttämisen näkökulmasta on tarpeen varmistaa, ettei jatkossa voisi perustaa sellaisia laitoksia, jotka ovat yksityisessä omistuksessa. Tällaisen sääntelyn tarvetta puoltaa veden välttämättömyyspalveluluonne, vesihuoltoon liittyvät huoltovarmuus- ja turvallisuusnäkökohdat sekä tarve ehkäistä ulkomaisten sijoittajien tulo vesihuoltosektorille. Vesi on meidän -kansalaisaloitteesta annetussa maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnössä (MmVM 11/2020 vp) todetaan, että asiakkaiden omistamien osuuskuntamuotoisten vesihuoltolaitosten malli on turvattu jatkossakin. Kuntaomisteisten laitosten lisäksi jatkossakin olisi

pykälän 4 momentin mukaisesti mahdollista perustaa asiakasomisteisia vesihuolto-osuuskuntia. Osuuskuntamuotoisen toiminnan lähtökohtana on osuuskuntalain (421/2013) 1 luvun 7 §:ssä säädetyn mukaisesti sen jäsenen yhdenvertaisuus siten, että kaikilla osuuskunnan jäsenillä on yhtäläiset oikeudet. Asiakasomisteinen vesihuolto-osuuskunta määriteltäisiin vesihuoltolain 3 §:n 8 kohdassa. Asiakasomisteisella vesihuolto-osuuskunnalla tarkoitettaisiin osuuskuntamuotoista vesihuoltolaitosta, jonka asiakkaita yli puolet on vesihuolto-osuuskunnan jäseniä.

Ehdotetulla 4 momentilla ei puututtaisi ennen lain voimaan tuloa pääosin tai kokonaan yksityisessä omistuksessa toimineiden vesi- ja tukkuvesihuoltolaitosten toimintaan. Sen sijaan lain voimaan tulon jälkeen ei olisi enää mahdollista perustaa yksityisessä omistuksessa olevia laitoksia lukuun ottamatta asiakasomisteisia vesihuolto-osuuskuntia. Säännös ei estäisi sellaisen tukkuvesihuoltolaitoksen perustamista, jonka omistaa asiakasomisteinen vesihuolto-osuuskunta.

Taustaa: nykytila ja sen arviointi

Kansainvälinen investointioikeus

Suomi on solminut kymmeniä investointisuojasopimuksia, joissa se on sitoutunut kuinkin sopimuksen määräysten mukaisesti sopimuskumppanin sijoittajia koskeviin kohtelustandardeihin. Tällaisia määräyksiä ovat tyypillisesti i) syrjinnän kieltäminen tai kansallisen kohtelun vaatimus; ii) reilun ja tasapuolisen kohtelun vaatimus; iii) investointien vakaa suoja ja turvallisuus; iv) rajoitukset pakkolunastusoikeuteen; ja v) varojen vapaa siirrettävyys. On myös tavanomaista, että sopimukseen on otettu sijoittajan ja kohdevaltion välistä riidanratkaisua koskevia lausekkeitä. Sopimusmääräykset sitovat sopimusvaltioita ja näin ollen lähtökohtaisesti myös julkishallinnon eri tasoja.

Voimassa oleva vesihuoltolaki ei aseta rajoitteita vesihuoltolaitosten omistuspohjalle. Vesihuoltokenttä on moninainen, ja on mahdollista, että vesihuoltosektorilla on nykyisin sellaista ulkomaista omistajuutta, jota investointisuoja koskee. Vesi on meidän -sääntelyehdotuksella ei pyritä vaikuttamaan näiden mahdollisten nykyisten yksityisten ulkomaisten omistajien asemaan takautuvasti. Sen sijaan Vesi on meidän -sääntelyehdotuksella on tarkoitus estää se, että vesihuoltosektorille voisi jatkossa tulla ulkomaista yksityisomistusta, joka nauttii investointisuoja.

Vesihuollon perus- ja ihmisoikeuslottuvuudet

Vesi ja sanitaatio on kansainvälisesti turvattu ihmisoikeus. Tämä perustuu muun muassa YK:n vuoden 2010 päätöslauselmaan, jossa vesi julistettiin ihmisoikeudeksi sekä taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien sopimuksen (SopS 6/1976) 11 ja 12 artiklaan, kansalaisyhteiskunnallisia ja poliittisia oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimuksen (SopS 8/1976) 6 artiklaan, Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteeseen 20 ja Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen päätöslauselmaan. Suomen perusoikeusjärjestelmässä vesihuollon perusoikeuslottuvuudet syntyvät ennen kaikkea perustuslain 19 §:n 1 momentin (oikeus sosiaaliturvaan) ja 7 §:n 1 momentin (oikeus elämään) muodostamaan kokonaisuuden kautta, mutta myös 6 §:n mukainen yhdenvertaisuusperiaate, 18 §:n mukainen elinkeinonvapaus ja 20 §:n ympäristöperusoikeus ovat merkityksellisiä.

Perustuslain 22 § edellyttää julkiselta vallalta perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen turvaamista. Perustuslaissa julkisen vallan käsite kattaa valtion lisäksi myös kunnat. Vesihuollossa perus- ja ihmisoikeuksien turvaamisen kannalta merkittävintä on kunnan järjestämisvastuu: kunta vastaa viime kädessä riittävien keskitettyjen vesihuoltopalvelujen saatavuudesta ja määrittää yksilöiden talousveden ja viemäröinnin saannin

toteutumista toiminta-aluepäätöksillä. Valtiolle jää kuitenkin viimekätinen vastuu perus- ja ihmisoikeuksien turvaamisesta. Tämä varmistetaan vesihuoltolain säännöksillä vesihuollon järjestämisestä, huolehtimisesta ja vesihuollon maksuista. Lisäksi veden välttämättömyysluonteen vuoksi on niin, että tilanteessa, jossa ihmisellä ei ole varaa maksaa vesilaskuja, laskujen maksamiseen voi saada toimeentulotukea (laki toimeentulotuesta (1412/1997) 7 a §, lisäksi tästä esim. Eduskunnan oikeusasiamiehen ratkaisu 596/4/99).

Vesihuollon nykytila

Kokonaisuutena Suomen vesihuolto toimii moitteettomasti ja joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta vakavilta häiriöiltä on välttytty. Voimassaolevan vesihuoltolain mukaisen vesihuoltolaitoksen määritelmän mukaisia vesihuoltolaitoksia on Suomessa reilu 1 100. Nämä ovat toisin sanoen sellaisia vesihuolto-organisaatioita, joilla on kunnan vahvistama toiminta-alue. Alla olevassa taulukossa on esitetty vesihuoltolaitosten määrät toimintamuodoittain. Lukumääräisesti eniten on osuuskuntia. Ne ovat usein volyymiltaan pieniä, joten asukas- ja vesimäärinä ne eivät edusta suurinta ryhmää. Suomen kokoiseksi maaksi vesihuoltolaitosten lukumäärä on suuri. Suureksi luokiteltavia vesihuoltolaitoksia (yli 1 milj. m³/vuosi) Suomessa on noin 80 kappaletta, keskisuuria laitoksia (100 000–1 milj. m³/vuosi) on noin 280 kappaletta, ja pieniä laitoksia (alle 100 000 m³/vuosi) arvioidaan olevan noin 1460 kappaletta. Laitoksista vain n. 150 on liikevaihdoltaan yli miljoonan euron kokoisia organisaatioita. Laitosten suuri määrä ja pieni koko aiheuttaa haasteita laitosten kyvyllä hoitaa tehtävänsä ammattitaitoisesti ja vaadittuja säännöksiä noudattaen. Toimiolla on tehty ehdotuksia ja suosituksia laitosten yhdistymisille ja yhteistyölle, ja näiden avulla pyritään edistämään vesihuollon rakennemuutosta.

Voimassa oleva vesihuoltolaki ei edellytä, että vesihuoltolaitosten tulee olla kuntien omistuksessa. Laitosten omistus pohja on kuitenkin yleisimmin kunta tai osuuskunnissa vesihuoltopalveluiden käyttäjät. Kuntaomisteisten vesihuoltolaitosten toimintamuodot ovat moninaisia, ja ne voivat olla yhteisömuodoltaan esimerkiksi osakeyhtiöitä, kunnan liikelaitoksia tai kuntayhtymiä. Tarkempi kuvaus vesihuoltolaitosten toimintamuodoista on nähtävissä alla olevassa taulukossa 1 (Vesihuoltolaitosten määrä toimintamuodoittain). Sellaisia osakeyhtiömuotoisia laitoksia, jotka ovat yli 50 prosenttisesti yksityisessä omistuksessa, on alle 20 kappaletta. Nämä ovat pääosin pieniä, muutamaa tuhatta asiakasta palvelevia laitoksia, lukuun ottamatta yhtä teollisuuslaitoksen yhteydessä toimivaa jätevedenkäsittelylaitosta.

Julkisomisteisten ja yksityisomisteisten vesihuoltolaitosten lisäksi myös jaettu omistus julkisen ja yksityisen tahon kesken on yleistä. Yksityinen omistusosuus on useimmissa tapauksissa muutaman prosentin luokkaa, mutta joissakin jopa yli 90 %. Yksityiset omistajat ovat yleisimmin yksityishenkilöitä, jotka ovat myös laitoksen asiakkaita, paikallisia pankkeja, osuuskauppoja tai muita paikallisia yrityksiä sekä joissakin tapauksissa teollisuuslaitoksia.

Taulukko 1: Vesihuoltolaitosten määrä toimintamuodoittain vuonna 2024

Toimintamuoto	Vesihuoltolaitos	Tukkulaitos	Yhteensä
Alueellinen osakeyhtiö*	4	0	4
Kunnan liikelaitos	43	1	44
Kunnan taseyksikkö	139	0	139
Kuntayhtymä	1	4	6
Osakeyhtiö	149	29	178
Osuuskunta	705	0	705
Avoin yhtiö	41	0	41
Muu	27	0	26
Yhteensä	1 109	34	1 143

* Kahden tai useamman kunnan alueella toimiva osakeyhtiö, jonka toiminta-alue on hyväksytty vähintään kahdessa kunnassa.

Vesihuoltolain piirissä on tällä hetkellä 1 109 vesihuolto-organisaatiota. Talousveden laadusta ja valvonnasta sekä rakennusten vesilaitteistojen riskienhallinnasta annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (1352/2015, talousvesiasetus) piirissä olevia talousvettä toimittavia laitoksia on yhteensä 1 073. Näistä laitoksista 842 laitosta on sekä vesihuoltolain tarkoittamia vesihuoltolaitoksia, että talousvesiasetuksen tarkoittamia talousvettä toimittavia laitoksia. Tukkuvesilaitoksia Suomessa on 34 kpl. Valtakunnallisesti yhtenäisen vesihuoltotiedon hallintaa vaikeuttaa lisäksi se, että kaikilla näillä laitoksilla ei ole y-tunnusta, jota on pidetty eri järjestelmissä yhdistävänä tietona.

Heikosti resursoitujen vesihuoltolaitosten suuren määrän on arvioitu olevan suurin yksittäinen syy vesihuoltosektorin haasteisiin. Osalla laitoksista mahdollisuudet järjestää toimintansa pitkäjänteisesti ja ammattitaitoisesti sekä varmistaa henkilö- ja taloudelliset resurssit vesihuoltopalvelujen järjestämiseksi eivät ole riittävät.

Rakennetun omaisuuden tila ROTI 2023 -raportin mukaan vesihuollon saneerausvelka on kasvanut. Suomen vesilaitosyhdistyksen selvityksen mukaan arvio vesihuollon vuotuisesta kokonaisinvestointitarpeesta vuoteen 2040 asti on 777 milj. €/vuosi. Nykyisin vuotuiset kokonaisinvestoinnit ovat noin 400 milj. €/vuosi, joten kokonaisinvestointitarpeen arvioidaan lähes kaksinkertaistuvan nykytilanteeseen nähden.

Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Omaisuuksensuojaja

Perustuslain 15 §:n 1 momentin mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Perustuslain 15 §:n 2 momentissa säädetään, että omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen täyttä korvausta vastaan säädetään lailla. Ehdotettua kunnan vesihuoltolaitoksiin kohdistuvan omistuksen säilyttämisvaatimusta (4 c §) sekä kunnan etuosto-oikeutta ja lain voimaantulon jälkeen perustettujen asiakasomisteisten vesihuolto-osuuskuntien myyntirajoituksia koskevaa sääntelyä (4 d ja e §) on arvioitava omaisuudensuojaperusoikeutta vasten. Kunnat eivät nauti julkisen vallan lukuun kuuluvina tahoina perustuslain 15 §:ssä turvatusta omaisuudensuojasta (mm. PeVL 41/2017 vp, s.3). Kunnat eivät saa perustuslain 15 §:n mukaista omaisuudensuojaa edes välillisesti sillä tavoin kuin yksityisoikeudelliset oikeushenkilöt, kuten osakeyhtiöt, saavat sitä niiden osakkeenomistajina olevien luonnollisten henkilöiden omaisuudensuojan kautta. Sitä vastoin kuntien omaisuus saa perustuslain suojaa perustuslain 121 §:ssä turvatun kunnallisen itsehallinnon kautta. Ehdotetun sääntelyn kunnalliseen itsehallintoon liittyviä ulottuvuuksia tarkastellaan kunnallinen itsehallinto -otsikon alla. Näin ollen tämän esityksen omaisuudensuojaan liittyvät kysymykset rajoittuvat ehdotetun sääntelyn vaikutuksiin niihin yksityisiin omistajiin, joita vesihuoltoosastolla nykyisin on.

Ehdotetulla sääntelyllä rajoitettaisiin kuntien omistuksessa ja määräysvallassa olevien vesihuoltolaitosten ja tukkuvesihuoltolaitosten mahdollisuutta luovuttaa vesihuolto-omaisuuttaan (4 c §). Lisäksi esityksellä rajoitettaisiin näiden kuntien omistuksessa ja määräysvallassa olevien laitosten mahdollisuutta ottaa käyttöön uutta vesihuolto-omaisuutta, joka ei ole niiden omistuksessa. Esityksessä tarkoitettujen kuntien määräysvallassa olevat laitokset eivät ole täysin kunnan omistamia, vaan niissä on kunnan määräysvallan tuovan omistuksen rinnalla myös yksityistä omistusta. Tyypillisesti yksityisomistus koostuu vesihuollon palvelua käyttävien yksityishenkilöiden ja teollisuusyritysten omistuksesta. Vesihuolto-omaisuuteen kohdistuvia rajoituksia ei ole kunnan määräysvallassa olevan vesihuolto- ja tukkuvesihuoltolaitoksen kohdalla mahdollista kohdistaa ainoastaan kuntaomistajaan, vaan rajoitukset kohdistuvat myös yksityisiin vähemmistöomistajiin vesihuoltolaitosomistuksen kautta. Laitoksen käyttämää tai uutena käyttöön otettavaa vesihuolto-omaisuutta ei ole mahdollista eritellä siten, että tietty rajattu osuus siitä olisi yksityisten vähemmistöomistajien omistamaa ja kuntaan kohdistuvien rajoitusten ulkopuolella. Laitoksen vesihuolto-omaisuuden myyntiin kohdistuvaa rajoitetta on siten arvioitava näiden yksityisten kunnan määräysvallassa olevien vesihuoltolaitosten vähemmistöomistajien omaisuudensuojan kautta. Sen sijaan yksityinen vähemmistöomistus kunnan määräysvallassa olevasta vesi- tai tukkuvesihuoltolaitoksesta voitaisiin jatkossakin myydä eteenpäin sääntelyn sitä rajoittamatta. Näitä tilanteita koskisi kunnan etuosto-oikeus, jonka omaisuudensuojaan liittyviä näkökohtia arvioidaan jäljempänä.

Perustuslakivaliokunta on energian- ja tiedonsiirtoverkkoja koskevassa ratkaisukäytännössään todennut, että omaisuuden erityisluonne puoltaa omaisuuteen kohdistuvia rajoituksia ja on pitänyt niitä perustuslain mukaisena, kun ne perustuvat lain täsmällisiin säännöksiin ja ovat omistajan kannalta kohtuullisia (esim. PeVL 1/1996 vp, 4 ja 34/2000 vp, 32/2004 vp, 45/2005 vp ja 10/2007 vp). Lisäksi perustuslakivaliokunta on pitänyt elinkeinotoiminnan sääntelyä luonnolliseen monopoliin perustuvassa markkinatilanteessa lähtökohtaisesti tarpeellisena ja hyväksyttävänä (esim. PeVL 4/2000 vp ja PeVL 36/2004 vp). Perustuslakivaliokunta on antanut sääntelyn riittävän täsmällisyyden arvioinnissa painoarvoa sille, että sääntely kohdistuu ensi sijassa liiketoimintaa harjoittavaan yritykseen (esim. PeVL 2/2004 vp).

Myös vesihuoltolaitokset, tukkuvesihuoltolaitokset ja niiden vesihuolto-omaisuus ovat sellaista omaisuutta, jota voi käyttää vain tiettyyn tarkoitukseen. Vesihuoltolaitokset toimivat luonnollisessa monopoli-asemassa alueellaan. Lisäksi vesihuollon välttämättömyyspalveluluonne ja vesihuoltolaitosten lakimääräiset palvelutehtävät puoltavat pidemmälle kohdistuvia omaisuudensuojarajoituksia kuin sellaisissa asioissa, joilla ei ole välttämättömyyspalveluluonnetta. Ehdotetut vesihuollon kunnallisen omistuksen säilyttämiseen ja kunnan omistuksessa ja määräysvallassa olevien vesihuoltolaitosten vesihuolto-omaisuuteen kohdistuvat rajoitukset eivät kohdistu suoraan yksityisiin henkilöihin tai yksityisten henkilöiden omaisuuteen. Vesihuoltotoiminnan

erityisluonteen voidaan katsoa puoltavan omaisuuden luovutukseen kohdistuvia rajoituksia. Omaisuuteen kohdistuvia rajoituksia voidaan pitää kohtuullisina ja ne perustuvat täsmällisiin säännöksiin. Omaisuuteen kohdistuvat myyntirajoitukset eivät koskisi ennen lain voimaantuloa perustettuja kokonaan tai pääosin yksityisomisteisia vesihuoltolaitoksia yhteisömuodosta riippumatta.

Perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten mukainen suhteellisuusperiaate edellyttää, ettei omaisuuden pakolonastukseen verrattavaan toimenpiteeseen tule ryhtyä, ellei hyväksyttävissä olevaa tavoitetta voida saavuttaa lievemmillä keinoin (PeVL 53/2001). Valmistelun eräänä tavoitteena on julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen säilyminen julkisessa omistuksessa. Tavoitteen toteuttamiseksi katsotaan tarpeelliseksi säätää paitsi kunnan vesihuoltoon kohdistuvan omistuksen säilyttämisestä, myös lain voimaantulon jälkeen tapahtuvista vesihuolto-omaisuuden tai vesihuoltolaitosten myynnin rajoittamisesta. Ehdotetussa sääntelyratkaisussa lain voimaantulon hetkellä olevat vesihuollon toteuttamisjärjestelyt voivat jatkaa entiseen tapaan myös tulevaisuudessa. Lakiehdotus ei puutu taannehtivasti voimassaoleviin omistus- tai sopimussuhteisiin. Ehdotetussa laissa ei aseteta yksityisomistuksessa oleville ennen lain voimaantuloa perustetuille vesihuoltolaitoksille estettä myydä toimintaansa, mutta kunnalla olisi näissä tilanteissa mahdollisuus puuttua kauppaan etuosto-oikeuttaan käyttämällä (4 d §).

Perustuslakivaliokunta on arvioinut etuosto-oikeussäätelyä omaisuudensuojaperusoikeuden näkökulmasta etuosto-oikeuslain (608/1977) sääntelymuutosten arvioinnin yhteydessä (PeVL 15/2005). Ehdotuksessa omak-suttu kunnan etuosto-oikeutta koskeva sääntelyratkaisu on sisällöllisesti vastaava kuin etuosto-oikeuslaissa (608/1977), johon kunnan yleinen etuosto-oikeus perustuu, joten sen perustuslainmukaisuuden arvioinnissa voidaan tukeutua perustuslakivaliokunnan etuosto-oikeuslain arvioinnin yhteydessä antamiin tulkintoihin. Perustuslakivaliokunnan tulkinnan mukaan etuosto-oikeuden käyttämisessä on omaisuudensuojan kannalta kyse verrattain vähäisestä puuttumisesta ostajan oikeusasemaan, sillä ostajan näkökulmasta on kyse siitä, että kaupan kohde jää häneltä saamatta. Lisäksi valiokunta on antanut omaisuudensuojan kannalta merkitystä sille, että ostajalle korvataan hänelle aiheutuneet taloudelliset menetykset (PeVL 15/2005 vp, s. 2).

Sopimusvapauden näkökulmasta perustuslakivaliokunta on todennut kunnan etuosto-oikeuden rajoittavan omistajan vapautta päättää siitä, kenelle omaisuutta luovutetaan, mikä kuuluu omistajan määräämisvaltaan. Tätä rajoitusta on kuitenkin valiokunnan tulkinnassa pidetty vähäisenä. Valiokunta on myös pitänyt myyjän varallisuusosoikeudellista asemaa turvaavana seikkana sitä, että kunta on sidottu myyjän ja ostajan välillä alun perin sovittuihin kauppaehtoihin. Lisäksi perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt tulkinnassaan huomiota kunnan etuosto-oikeuden taustalla olevaan painavaan yhteiskunnalliseen tarpeeseen. Näin ollen kunnan etuosto-oikeuteen perustuva sääntely ei valiokunnan mukaan ollut ongelmallista myöskään myyjän omaisuudensuojan kannalta (PeVL 15/2005 vp, s. 2).

Ehdotetun etuosto-oikeussäätelyn taustalla on painava yhteiskunnallinen tarve, joka liittyy vesihuoltotoimintojen julkisomistuksen varmistamiseen. Ehdotetulla etuosto-oikeussäätelyllä varmistettaisiin, että kunta voi puuttua kauppaan tilanteessa, jossa nykyisin yksityisessä omistuksessa oleva vesihuoltolaitos tai vesihuolto-omaisuus olisi siirtymässä toisen yksityisen toimijan haltuun vastoin yleistä etua. Ehdotetun sääntelyn mukaan kunta tulisi etuosto-oikeuttaan käyttämällä kaupan toiseksi osapuoleksi samoilla ehdoilla, kuin alun perin sovittu kaupassa. Näin ollen ehdotetun etuosto-oikeussäätelyn ei voida katsoa olevan ongelmallista ostajan tai myyjän oikeusaseman tai omaisuudensuojan kannalta.

Elinkeinovapaus

Vesihuoltolakiin ehdotetuilla lain voimaantulon jälkeen perustettavan vesihuoltolaitoksen yhteisömuotoon kohdistuvilla rajoituksilla (4 c §) on liittynyt perustuslain 18 §:n 1 momentissa turvattuun elinkeinovapauteen. Perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Elinkeinovapauden periaatetta pidetään elinkeinonharjoittamista

koskevana pääsääntönä, josta poikkeaminen on kuitenkin mahdollista muiden tärkeiden yhteiskunnallisten etujen puoltaessa sitä.

Koska lakiehdotuksessa ehdotetaan, että lain voimaantulon jälkeen perustettavien vesihuoltolaitosten tulisi olla kunnan omistuksessa tai asiakasomisteisia vesihuolto-osuuskuntia (4 c §), merkitsee tämä rajoitusta elinkeinovapauteen rajoittamalla mahdollisuutta perustaa yksityisomisteisia, muita kuin asiakasomisteisia osuuskuntamuotoisia, vesihuoltolaitoksia. Ehdotetulla sääntelyllä ei kuitenkaan puututtaisi jo toiminnassa olevien vesihuoltolaitosten toimintaedellytyksiin, lukuun ottamatta yllä omaisuudensuojarajoitusten arvioinnin yhteydessä kuvattua sääntelyä. Elinkeinovapauteen kohdistuvaa rajoitetta ei siis ulotettaisi taannehtivasti jo perustettuihin vesihuoltolaitoksiin, vaan rajoite koskisi vain uusia perustettavia laitoksia. Rajoituksen taustalla on painava yhteiskunnallinen tarve turvata luonnollisen monopolin muodostavien vesihuoltotoimintojen säilyminen julkisessa omistuksessa. Tämä on tärkeää muun muassa väestön terveyden ja huoltovarmuuden turvaamiseksi. Rajoitus on rajattu koskemaan vain uusia perustettavia laitoksia. Näin ollen ehdotetun elinkeinovapautta rajoittavan sääntelyn ei voida katsoa muodostavan sellaista elinkeinovapauteen kohdistuvaa rajoitetta, josta ei voitaisi säätää tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Kunnallinen itsehallinto

Perustuslain 121 §:ssä säädetään kunnallisesta itsehallinnosta. Kunnan hallinto perustuu sen asukkaiden itsehallintoon. Perustuslain säätämiseen johtaneen hallituksen esityksen mukaan asukkaiden itsehallinto pohjautuu perustuslakivaliokunnan jo perustuslakia edeltävän hallitusmuodon voimassa ollessa vakiintuneeseen käytäntöön, jonka mukaan perustuslainvoimaisesti suojattu kunnallinen itsehallinto merkitsee kuntalaisille kuuluvaa oikeutta päättää kuntansa hallinnosta ja taloudesta (HE 1/1998 vp, s.175). Tavallisella lailla ei siten voida puuttua itsehallinnon keskeisiin ominaispiirteisiin tavalla, joka asiallisesti ottaen tekisi itsehallinnon merkityksättömäksi (esim. PeVL 17/2021 vp, kpl 38; PeVL 49/2016 vp, s.6; PeVL 46/2010 vp, s.3; PeVL 37/2006 vp, s.5; PeVL 22/2006 vp, s.2 ja PeVL 65/2002 vp, s.2-3).

Ehdotuksen kaltaisesta Vesi on meidän -päätöksen toimeenpanemiseksi esitetystä lainsäädännöstä (4 c §) ei ole olemassa perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntöä. Kyse on siten perustuslain tulkinnan kannalta uudentyyppisestä tulkintatilanteesta, johon perustuslakivaliokunnan ratkaisukäytäntö ei suoraan anna vastauksia. Ehdotettua sääntelyä on kuitenkin arvioitava perustuslakivaliokunnan vakiintuneen tulkintakäytännön ohjaamana sen osalta, jättääkö se kunnille riittävän taloudellisen ja hallinnollisen liikkumavaran sekä onko kyse siinä määrin uudesta tehtävästä kunnille, että se synnyttää valtiolle rahoitusvastuun.

Kunnallisen itsehallinnon toteutumista tulee arvioida kuntien vesihuoltoon kohdistuvan omistuksen luovutuskiellon osalta (4 c §), jolla estettäisiin kuntia luopumasta vesihuoltolaitoksiin kohdistuvasta omistuksestaan. Kunnallisen itsehallinnon toteutumisen kannalta on tarpeen, että kunnalle jätetään liikkumavaraa ja harkintavaltaa vesihuollon tehtävien toteuttamisessa. Kuntalain näkökulmasta kunnan vesihuollon järjestämistä vastuusta ei ole kysymys kuntalain 8 §:n tarkoitetusta palvelujen järjestämistä vastuusta, vaan 9 §:n tarkoittamasta palvelujen tuottamisesta. Kunnan velvoite säilyttää vesihuolto-omistuksensa ei muuttaisi vesihuoltolain järjestämistä vastuun (vesihuollon järjestämismääräyksiä) yleisiä lähtökohtia, mutta rajoittaisi kunnan mahdollisuutta päättää siitä, miten järjestämistä vastuun edellyttämät palvelut (vesihuollosta huolehtiminen) toteutetaan. Muutos ei kuitenkaan tarkoita sitä, että kunnalla olisi jatkossa vastuu myös vesihuollosta huolehtimisesta, vaan kunnalle jäisi edelleen perustuslain turvaaman kunnallisen itsehallinnon kannalta riittävä liikkumavara ja harkintavaltaa vesihuollon järjestämistä vastuunsa toteuttamisessa. Näin varsinkin, kun laissa jätetään riittävä liikkumavara ja harkintavaltaa sen suhteen, millä tavalla kunta vesihuoltoon kohdistuvan omistuksensa järjestää. Kunnan omistama vesihuoltolaitos voisi jatkossakin olla kunnan taseessa, kuntayhtymä, kunnan liikelaitos, kuntayhtymän liikelaitos, liikelaitoskuntayhtymä tai osakeyhtiö. Lisäksi kunnan järjestämistä vastuu vesihuollosta voitaisiin myös jatkossa toteuttaa perustamalla asiakasomisteinen vesihuolto-osuuskunta. Ehdotettu omistuksen säilyttämistä koskeva sääntelyratkaisu ei myöskään esimerkiksi estä nykyisin kunnan taseyksikkönä toimivan vesihuoltolaitoksen yhtiöittämistä kunnan niin päättäessä.

Ehdotettu sääntelyratkaisu jättää kunnille liikkumavaraa vesihuoltotehtävien toteuttamiseksi. Ehdotettu sääntelyratkaisu ei edellytä kunnilta sitä, että vesihuoltopalveluja järjestetään virkatyönä, vaan jatkossakin kunta voi halutessaan toimia yksityisoikeudellisen omistajan asemassa ja ohjata vesihuoltolaitoksen toimintaa osallistumatta sen käytännön järjestämiseen. Vesihuollon kustannukset tulee ehdotetun lain mukaisesti kattaa vesihuollosta perittävillä maksuilla kuten nykyisinkin. Kuntien vesihuoltolaitoksiin ja tukkuvesihuoltolaitoksiin kohdistuvan omistuksen säilyttämisen velvoitteen ei siten katsota vaikuttavan kuntien verotukseen.

Kokonaisharkinnessa on otettava huomioon myös ehdotetun sääntelyn tavoitteet. Vesihuolto on yhteiskunnan välttämättömyyspalvelu, johon liittyy terveydensuojelun, yhdyskuntakehityksen ja ympäristönsuojelun näkökulmia. Vesi ja sanitaatio -oikeus on kansainvälisesti tunnustettu ihmisoikeus, jonka kansallisessa toteutumisessa vesihuoltolaitokset ovat Suomessa keskeisessä asemassa. Vesihuollon siirtyminen pois julkisesta omistuksesta on kansainvälisesti johtanut muun muassa veden hinnan nousuun, veden saatavuuden heikentymiseen ja vesihuollon haitallisten ympäristövaikutusten lisääntymiseen. Tämän kehityksen välttämiseksi kuntien vesihuoltoon kohdistuvan nykyisen omistuksen säilyttäminen kuntien omistuksessa on tärkeää. Näiden lisäksi vesihuolto on osa kriittistä infrastruktuuria, johon liittyy huoltovarmuuden ja maanpuolustuksen turvallisuusnäkökohtia. Vesihuollossa on myös kyse luonnollisesta monopolista, jossa kilpailun puuttumisen vuoksi voiton tavoittelun ei katsota olevan tarkoituksenmukainen lähtökohta palvelun järjestämiselle. Luonnollisen monopolin siirtymiseen ulkomaiseen yksityisomistukseen liittyy kansainvälisen investoijan investointisuojaan liittyviä näkökohtia, jotka puoltavat vesihuollon omistuksen säilymistä julkisissa käsissä.

Kuntien vesihuoltolaitoksiin ja tukkuvesihuoltolaitoksiin kohdistuvan nykyisen omistuksen säilyttämiselle on olemassa painavat yhteiskunnalliset perusteet. Sääntelyllä vahvistettaisiin ja turvattaisiin kunnan päätävävaltaa kunnan järjestämisvastuulla olevaan välttämättömyyspalveluun. Lisäksi sääntely vahvistaisi ja turvaisi myös kuntalaisten vaikutusmahdollisuutta kunnan järjestämään vesihuoltopalveluun. Kunnallinen itsehallinto perustuu ennen kaikkea kuntalaisten itsehallintoon ja kuntalaisten oikeuteen vaikuttaa kunnan asioihin. Kun kunnan omistus vesihuoltoon varmistetaan, tämä turvaa myös kuntalaisten mahdollisuutta vaikuttaa jatkossakin tähän välttämättömyyspalveluun.

Kunnille säädettäväksi ehdotettu etuosto-oikeus (4 d §) antaisi kunnille mahdollisuuden puuttua alueellaan tapahtuvaan vesihuoltolaitoksen, tukkuvesihuoltolaitoksen tai vesihuolto-omaisuuden kauppaan. Tällä varmistettaisiin se, että kunta voisi puuttua nykyisin yksityisessä omistuksessa olevan vesihuollon omaisuuden siirtoihin. Kunnalle säädettävä etuosto-oikeus ei velvoittaisi kuntaa käyttämään oikeuttaan, vaan ainoastaan antaisi kunnalle mahdollisuuden käyttää etuosto-oikeuttaan, jos kunta katsoo sen tarpeelliseksi. Ehdotettu etuosto-oikeutta määrittelevä sääntely jättää kunnalle oikeuden päättää itsenäisesti oikeutensa käyttämisestä, eikä siten muodosta rajoitetta kunnallisen itsehallinnon perusteisiin.

Sääntelyratkaisulla ei puututa olennaisesti kunnallisen itsehallinnon ominaispiirteisiin eikä vaaranneta kunnan oikeutta päättää itsenäisesti taloudestaan ja hallinnostaan.

Perustuslain suojaama kunnallinen itsehallinto sisältää kunnan talouden suojan, joka koskee laajemminkin kunnan oikeutta päättää taloudestaan. Itsehallintonsa nojalla kunta myös päättää järjestämisvastuullaan olevan palvelun tuotantotavan. Kuntien itsehallinnon varmistamiseksi Suomessa noudatetaan niin sanottua rahoitusperiaatetta, eli valtio takaa kunnille riittävät voimavarat antaessaan kunnille tehtäviä. Kuntien tehtäviä koskevissa lainsäädännön muutoshankkeissa tulee tarkastella rahoitusperiaatteen toteutumista.

Perustuslakivaliokunta on kuntien itsehallintoa koskevassa käytännössään korostanut, että kuntien tehtävistä säädettäessä on huolehdittava rahoitusperiaatteen mukaisesti kuntien tosiasiallisista edellytyksistä suoritua velvoitteistaan. Valiokunta on myös katsonut, että kunnille osoitettavat rahoitustehtävät eivät itsehallinnon perustuslain suojan takia saa suuruutensa puolesta heikentää kuntien toimintaedellytyksiä tavalla, joka vaarantaisi kuntien mahdollisuuksia päättää itsenäisesti taloudestaan ja siten myös omasta hallinnostaan (PeVL 15/2020 vp — HE 4/2020 vp). Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukaan rahoitusperiaate tulee

sovellettavaksi myös, jos kunnilla jo oleviin lakisääteisiin tehtäviin kohdistetaan uutta lainsäädäntöä, joka vaikuttaa kunnan edellytyksiin suoriutua näistä uusista velvoitteista.

Rahoitusvastuun syntymistä Vesi on meidän -sääntelyratkaisussa (4 c ja 4 d §) on arvioitava siltä kannalta, onko kyseessä perustuslain 121 §:n 2 momentissa tarkoitettu uusi tehtävä kunnille. Tässä arvioinnissa on otettava huomioon voimassa olevan vesihuoltolain 6 §:n 2 momentti, jossa kunnalle on säädetty vesihuollon järjestämisvastuu. Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön pohjalta sääntelyn muutosta voidaan arvioida siltä pohjalta, onko kyseessä järjestämisvastuun täsmentäminen vai tehtävän olennainen laajentaminen.

Esitysluonnoksen kunnan nykyisen vesihuoltolaitosomistuksen luovutuskieltoa koskevien velvoitteiden ja rajoitusten ensisijaisena tarkoituksena on turvata kuntien itsenäistä päättävällään käyttöä vesihuollossa. Niiden ei siksi voida arvioida sisältönsä tai merkittävyytensä vuoksi heikentävän kuntien toimintaedellytyksiä tavalla, joka vaarantaisi niiden itsenäisen päätöksenteon. Koska kyse on kuntien jo nykyisin omistaman vesihuollon omistuksen säilyttämisvelvoitteesta, voidaan arvioida, että kunnilla on riittävät voimavarat esitysluonnokseen sisältyvien rajoitteiden noudattamiseen. Tältä osin on otettava huomioon myös vesihuollon maksuja koskeva sääntely, jonka keskeisenä periaatteena on vesihuollosta kerättävien asiakasmaksujen kustannusvastaavuus. Vesihuollon maksujen tulee vesihuoltolain 18 §:n mukaisesti olla sellaiset, että pitkällä aikavälillä voidaan kattaa vesihuoltolaitoksen uus- ja korjausinvestoinnit ja kustannukset. Vesihuoltolaitoksiin kohdistuvan kunnan omistuksen luovutuskieillon ei siten voida katsoa aiheuttavan kunnalle uusia kustannuksia.

Vesihuoltolain mukaan vesihuollon maksuihin saa sisältyä kohtuullinen tuotto pääomalle. Pitkällä aikavälillä vesihuoltolaitosten ja -omaisuuden säilyttäminen kunnilla on kunnille taloudellisesti kannattavaa verrattuna laitosten ja omaisuuden myyntiin.

Ottaen huomioon kunnan jo nykyisessä lainsäädännössä voimassa oleva vesihuollon järjestämisvastuu, voidaan katsoa, että kyseessä ei ole uusi tehtävä kunnille, vaan ainoastaan olemassa olevan tehtävän täsmentäminen. Ehdotettu sääntelyratkaisu edellyttää kuntia pitämään se vesihuolto- ja tukkuvesihuoltolaitoksiin sekä vesihuolto-omaisuuteen kohdistuva omistus omistuksessaan, joka jo sääntelyn voimaantullessa on ollut kunnan omistuksessa. Ehdotettu etuosto-oikeussääntely ei velvoita kuntia käyttämään tätä oikeutta. Vesihuollon kustannukset tulee lainsäädännön perusteella kattaa asiakkailta kerättävillä maksuilla. Lisäksi vesihuoltolaitosten ja -omaisuuden omistus on kohtuullisen tuoton perimisen mahdollisuuden vuoksi pitkällä aikavälillä kunnille taloudellisesti kannattavampaa kuin niiden myyminen. Huomioiden vesihuollon kustannusvastaavuuden periaate, mahdollisuus periä kohtuullista tuottoa pääomalle sekä se, että ehdotetuilla lainsäädäntömuutoksilla ei säädettäisi uudesta tehtävästä kunnille, ehdotettu sääntelyratkaisu ei synnytä valtiolle rahoitusvastuuta.

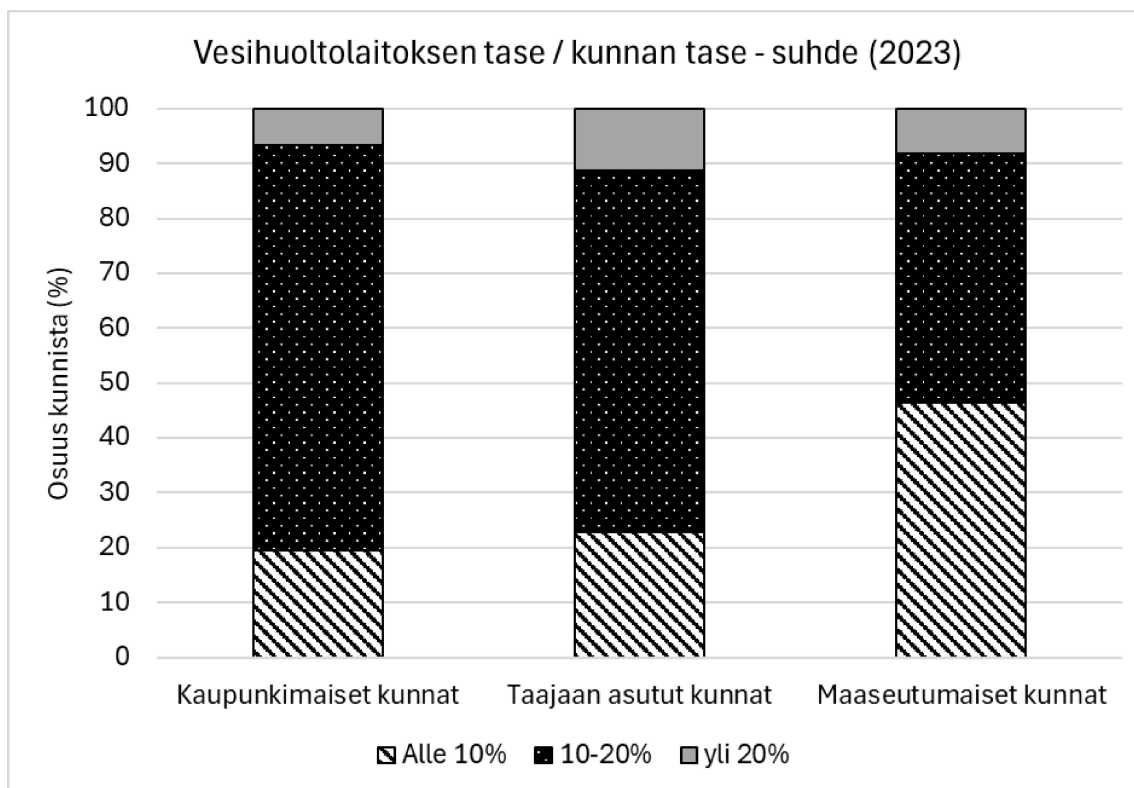
Vaikutukset kuntatalouteen

Vesi on meidän -lainsäädäntöratkaisun kuntataloudellisten vaikutusten arvioimiseksi selvitetiin kuntien ja niiden omistamien vesihuoltolaitosten taloutta. Tutkimusaineistona oli Manner-Suomen kuntien tuloslaskelma- ja tasetiedot, sekä näiden kuntien omistuksessa olevien vesihuoltolaitosten tuloslaskelma- ja tasetiedot.

Selvitys rajattiin koskemaan kuntia, joissa vesihuoltolaitoksen organisaatiomuoto on liikelaitos, laskennallisesti eriytetty vesilaitos, kunnan muu taseyksikkö tai osakeyhtiö. Tarkastelusta rajattiin pois osuuskuntamuotoiset vesihuoltolaitokset, alueelliset usean kunnan omistamat laitokset sekä tukkuvesihuoltolaitokset. Aineistoon ei myöskään sisällytetty organisaatioita, joissa kunnalla on vähemmistöomistus, eikä kuntia, joissa kunnan keskeiset vesihuoltotoiminnot on jaettu usealle organisaatiolle. Rajauksesta poiketen aineistoon on sisällytetty Helsingin, Espoon, Vantaan, Kauniaisen ja Turun vesihuoltolaitokset niiden valtakunnallisen merkittävyyden vuoksi. Tietolähteenä käytettiin Valtiokonttorin Tutkihallintoa-palvelua, sekä Orbis-tietokantaa (Bureau van Dijk).

Kunnan omistajuuden säilyttämisen edellyttäminen vesihuoltolaitoksissa 4 c §:n mukaisesti rajoittaisi kunnan mahdollisuuksia päättää, millä tavalla se täyttää lain mukaisen vesihuollon järjestämisvelvollisuuden. Muutos rajoittaisi myös kunnan keinovalikoimaa taloutensa hallinnassa, koska kunnalla ei käytännössä olisi mahdollisuutta myydä vesihuoltolaitosta saadakseen sen arvoa vastaavan kertasuorituksen.

Kuntien omistuksessa olevien vesihuoltolaitosten tasearvot ovat pääsääntöisesti alle 20 % omistajakunnan taseesta, joten vesihuollon omaisuuserä ei ole suhteessa kunnan koko omaisuuteen erityisen merkittävä (Kuva 1). Maaseutumaisilla kunnilla taseiden suhde on tätä pienempi; 46 %:ssa maaseutumaisista kunnista suhde on alle 10 % ja 47 %:ssa välillä 10–20 %, eli vesihuoltolaitosten osuus maaseutumaisien kuntien taseesta on vähemmän merkityksellinen. Toisaalta ääritapauksia on maaseutumaisissa kunnissa enemmän.

Kuva 1. Vesihuoltolaitosten ja kuntien taseiden suhde kuntatyypeittäin (2023).

Suurimpia eroja kuntien välillä niiden taseisiin aiheuttavat erot kirjanpitoileissä ”sijoitukset” ja ”muut rakennukset kuin asuinrakennukset”. Eri kuntien asukasta kohti laskettu taseen arvo vaihtelee noin 4 000 € ja 25 000 € välillä. Euromääräiseltä tasearvoltaan kunnan omistukseen sidottava osuus on miljoonista satoihin miljooniin euroihin riippuen vesihuoltolaitoksen koosta. Tarkastelussa mukana olleiden vesihuoltolaitosten taseiden yhteenlaskettu summa on 6,7 mrd. euroa.

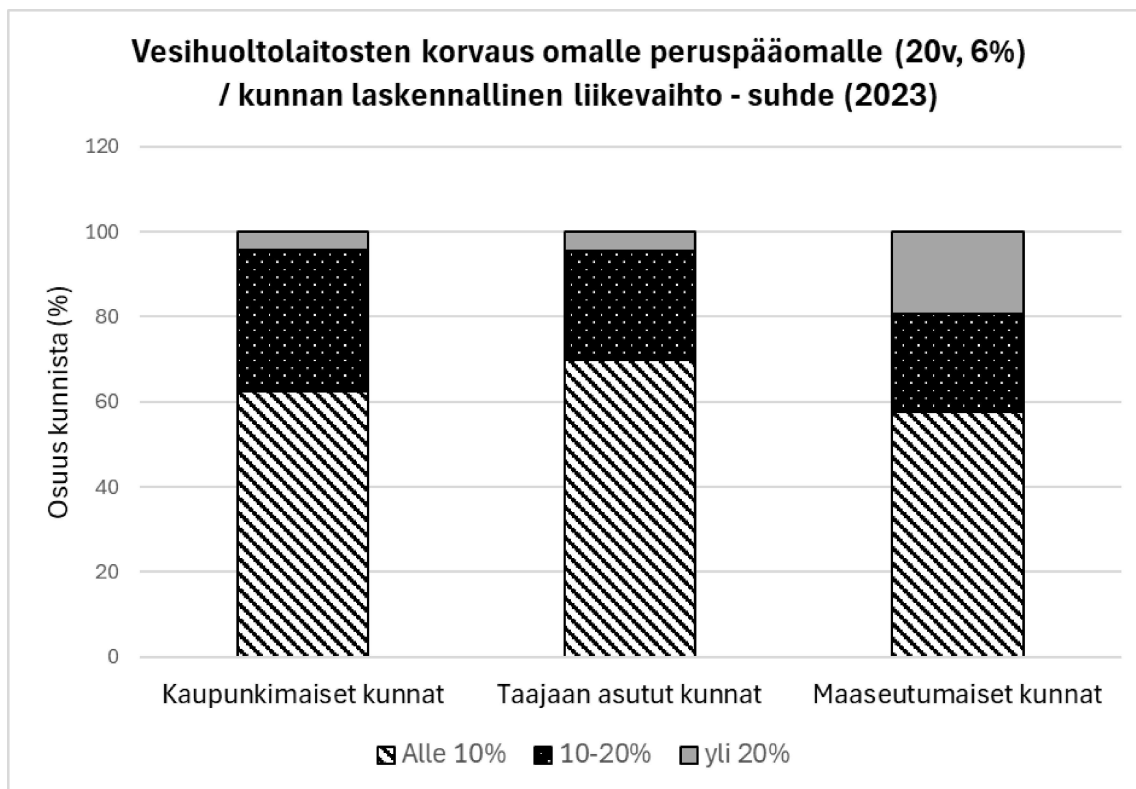
Vastaavasti laitosten liikevaihto suhteessa kunnan talouteen vaihtelee suuresti. Vesihuoltolaitoksen liikevaihdon suhde kunnan laskennalliseen liikevaihtoon, eli toimintatuottojen, verotulojen ja valtionosuuksien summaan, on pääsääntöisesti alle 10 % (Kuva 1). Myös vesihuoltolaitosten liikevoiton suhde kunnan laskennalliseen liikevaihtoon jää varsin pieneksi ollen pääsääntöisesti alle 2 % (Taulukko 2). Taseiden suhde on liikevaihtojen suhdetta suurempi, mikä kuvaa vesihuoltotoimialan pääomaintensiivistä luonnetta (Taulukko 2).

Tarkasteluvuonna 2023 sosiaali- ja terveystalvet olivat jo poistettu kunnan liikevaihdosta, joten tää aiemmin vesihuollon liikevaihdon merkittävyys oli suhteessa vielä pienempi.

Laitoksen ja kunnan nettovarallisuuden suhde on laskennallinen tarkastelu oman pääoman, poistoeron ja vapaaehtoisten varauksien summien suhteesta. Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset ovat omaan pääomaan rinnastettavia eriä. Suhdeluku kuvaa laitoksen omia varoja suhteessa kunnan omiin varoihin. Kaupunkimaisilla kunnilla varallisuuden suhde on tyypillisesti suurempi kuin maaseutumaisilla kunnilla. Kaupunkimaisista kunnista 20 %:ssa suhdeluku jää alle 10 % kun taas maaseutumaisista kunnista 61 %:ssa suhde on alle 10 % (Taulukko 2). Eri kuntatyyppien eroavaisuus havainnollistaa sitä, miten erilainen on toimialan rakenne. Nettovarallisuuslaskennan tulos on melko yhtenevä kuvassa 1 esitetyn taseiden vertailun tulosten kanssa.

Laitoksen mahdollista myyntihintaa on vaikeaa arvioida, koska se muodostuu tapauskohtaisesti. Laitoksen mahdollinen myyntihinta voisi poiketa huomattavastikin taseen perusteella laskettavasta arvosta. Myyntihintaan vaikuttavat mm. laitoksen vesihuolto-omaisuuteen kohdistuva saneeraustarve, laitoksen taloudellinen tilanne ja liiketoiminnan kasvuodotukset. Kunnissa, joissa asutuksen ennustetaan vähentyvän, on odotettavissa haasteita tasapainottaa pienentyvän asiakasmäärän tuottama maksukertymä vesihuolto-omaisuuden kunnossapidon edellyttämiin investointitarpeisiin. Selvityksessä analysoitiin viimeisen 10 vuoden aikana julkisesti saatavilla olevat yhtiöittämisselvitykset. Tuloksista todettiin, että yksinkertaista, mutta riittävän tarkkaa ja pelkääntään tilinpäätöstietoihin perustuvaa laskentamallia myyntihinnan arvioimiseksi ei ole mahdollista laatia. Riittävän luotettavan arvion antaminen edellyttäisi merkittäviä tapauskohtaisia lisätietoja.

Vesihuoltolain mukaan vesihuollon maksuihin saa sisältyä kohtuullinen tuotto pääomalle. Luopuessaan omistuksestaan kunta luopuisi myös omistukselle maksettavasta tuotosta. Kunnan saama tuotto peruspääomasta tai vastaava korvaus vaihtelee merkittävästi. Korvauksen suhdetta kunnan laskennalliseen liikevaihtoon vuodelta 2023 arvioitiin asettaen tuottotavoite 6 %:n tasolle (Kuva 2). Tuotto laskettiin 20 vuoden tuottojen summana. Laskennallinen tuotto peruspääomalle (6 %, 20 vuotta) on tyypillisesti alle 10 % kunnan laskennallisesta yhden vuoden liikevaihdosta, joten teoreettinen tuloutusmahdollisuus on pieni suhteessa kunnan talouteen.

Kuva 2. Vesihuoltolaitosten korvaus peruspääomalle suhteessa kunnan laskennalliseen liikevaihtoon kunta-tyypeittäin (2023).

Laskennallisen tarkastelun perusteella maaseutumaisista kunnista suhteellisesti muita kuntia suurempi joukko sijoittuu ryhmään, jossa korvaus vesihuollon peruspääomasta suhteessa kunnan liikevaihtoon on yli 20 %. Maaseutumaisien kuntien mahdollisuus saavuttaa 6 %:n tuotto-odotus on kuitenkin heikempi taajaan asuttuihin tai kaupunkimaisiin kuntiin verrattuna, koska maaseutumaisissa kunnissa vesihuoltolaitoksen asiakasmäärä on vähäisempi. Euromääräisesti vuosittainen laskennallinen tuotto peruspääomalle vaihtelee sadoista euroista kymmeniin miljooniin euroihin.

Kuntakohtainen taloustarkastelu osoittaa, että suomalaisten kuntien ja vesihuoltolaitosten taloudelliset tunnusluvut ja niiden suhteet vaihtelevat merkittävästi (taulukko 2). Vesihuolto ei ole merkityksetöntä, mutta sen merkittävyys kunnan kokonaistalouteen ei ole huomattavaa. Taloudellisissa vaikeuksissa oleville kunnille vesihuoltolaitoksen myynti voisi olla houkuttelevaa, mutta näissä tapauksissa laitos ei välttämättä houkuttele ostajaa alhaisen tuotto-odotuksen johdosta. Ne laitokset, joiden voi arvioida kiinnostavan ulkopuolisia ostajia, ovat niitä, joista saisi vakaata tuottoa. Vesihuoltolaitosten ja -omaisuuden mynnistä saatavan kertakorvauksen jälkeen kunnalla ei olisi enää mahdollisuutta vuosittaiseen tuloutukseen.

Vesihuoltolaitosten ja -omaisuuden myynti on ollut mahdollista vuonna 2001 voimaan tulleesta vesihuoltolaista lähtien, mutta myyntejä on tapahtunut vain hyvin rajallisesti. Suomessa on tällä hetkellä alle 20 osakeyhtiömuotoista vesihuoltolaitosta, joiden omistusosuudesta yli puolet on yksityistä. Enemmistöosuuden omistavana yksityisenä tahona voi olla esimerkiksi suuri teollisuustoimija, joka käyttää merkittävää osaa laitoksen tuotantokapasiteetista. Valtaosa yksityisistä omistajista on kuitenkin yksityishenkilöitä, jotka omistavat

osuuden pienestä vesihuoltolaitoksesta, jonka asiakkaita he ovat. Yksityisiä sijoittajia vesihuoltolaitoksien omistajina ei ilmeisesti tälle hetkellä ole, mutta kattavaa tilastointia asiasta ei ole käytettävissä. Tämän perusteella vaikuttaa siltä, että vesihuoltolaitosten myynti ei ole ollut kannattavaa kunnille, tai laitosten ostamiseen ei ole ollut halukkaita yksityisiä tahoja.

Vesihuoltolaitosten taloudellisen toiminnan keskeisenä periaatteena on vesihuollosta kerättävien asiakasmaksujen kustannusvastaavuus. Vesihuollon maksujen tulee vesihuoltolain 18 §:n mukaisesti olla sellaiset, että pitkällä aikavälillä voidaan kattaa vesihuoltolaitoksen uus- ja korjausinvestoinnit ja kustannukset. Koska vesihuoltolaitosten tulee lain mukaan kattaa toimintansa kustannukset asiakkailta kerättävillä maksuilla, ei vesihuoltolaitoksien ja -omaisuuden omistamisesta aiheudu kunnille tosiasiassa kustannuksia.

Näin ollen myyntikiellosta säätäminen estää kuntia saamasta myynnistä saatavan kertakorvauksen, mutta takaa sen, että kunnat voivat tulouttaa säännöllistä kohtuullista tuottoa pääomalleen vesihuoltolaitosten ja -omaisuuden omistuksesta.

Taulukko 2. Tarkasteltujen kuntien vesihuoltolaitosten liikevoiton ja taseen suhde kunnan laskennalliseen liikevaihtoon ja taseeseen, sekä laitoksen ja kunnan nettovarallisuuden suhde vuonna 2023. Tarkastelun ulkopuolelle jääneiden kuntien tiedot ovat taulukossa tyhjinä.

Kunta	Vesihuoltolaitos	Vesihuoltolaitoksen tase/ Kunnan tase (2023)	Vesihuoltolaitoksen liikevoitto / Kunnan laskennallinen liikevaihto (2023)	Netto- varallisuuden suhde, laitos/kunta (2023)
Akaa				
Alajärvi	Vesihuoltolaitos	7,7 %	0,2 %	11,0 %
Alavieska	Vesi- ja viemärlaitos	8,3 %	-1,6 %	-0,6 %
Alavus	Vesihuoltolaitos	12,3 %	1,1 %	19,9 %
Asikkala	Aurinkovuoren Vesi Oy	15,9 %	-0,8 %	4,7 %
Askola	Vesi- ja viemärlaitos	8,6 %	-1,4 %	1,6 %
Aura	Vesihuoltolaitos	11,1 %	-0,7 %	22,7 %
Enonkoski	Vesi- ja viemärlaitos	4,5 %	-1,1 %	-0,7 %
Enontekiö	Enontekiön vesihuolto oy	11,5 %	-0,9 %	4,2 %
Espoo	Helsingin seudun ympäristöpalvelut - kuntayhtymä HSY	12,2 %	0,8 %	3,9 %
Eura	Vesihuoltolaitos Euran kunta	12,9 %	-0,1 %	14,9 %
Eurajoki	Vesihuoltolaitos	-0,5 %	-1,7 %	-5,4 %
Evijärvi	Vesihuoltolaitos Evijärven kunta	8,8 %	-1,3 %	14,9 %
Forssa	Forssan vesihuoltoliikelaitos	15,2 %	1,8 %	14,1 %
Haapajärvi	Haapajärven vesi Oy	5,1 %	-0,7 %	17,6 %
Haapavesi	Haapaveden Energia ja Vesi oy			
Hailuoto	Hailuodon vesihuolto oy	20,5 %	1,0 %	2,8 %
Halsua	Halsuan vesi oy	6,3 %	-1,1 %	5,3 %
Hamina	Haminan Vesiliikelaitos	12,0 %	0,1 %	17,2 %
Hankasalmi	Vesihuoltolaitos	15,4 %	0,0 %	10,7 %
Hanko	Hangon Vesi - liikelaitos	10,1 %	1,3 %	10,7 %
Harjavalta	Vesilaitos	12,6 %	0,3 %	20,9 %
Hartola				
Hattula				
Hausjärvi	Vesihuoltolaitos	12,2 %	-0,5 %	6,0 %
Heinola	Vesihuolto	11,0 %	-0,9 %	6,9 %
Heinävesi				
Helsinki	Helsingin seudun ympäristöpalvelut - kuntayhtymä HSY	9,2 %	1,1 %	2,6 %

Hirvensalmi	Hirvensalmen vesi oy	1,9 %	-0,4 %	-0,7 %
Hollola	Hollola Vesihuoltolaitos	18,5 %	0,1 %	10,6 %
Huittinen	Vesihuoltolaitos			
Humppila				
Hyrnsalmi				
Hyvinkää	Hyvinkään Vesi	17,3 %	0,3 %	21,6 %
Hämeenkyrö	Hämeenkyrön Vesihuoltolaitos			
Hämeenlinna				
Ii	Iin Vesiliikelaitos	12,1 %	0,0 %	19,5 %
Iisalmi	Iisalmen vesiliikelaitos	12,1 %	0,3 %	10,2 %
Iitti				
Ikaalinen	Ikaalisten vesi oy	11,2 %	0,8 %	6,0 %
Ilmajoki	Vesihuolto	20,3 %	2,2 %	47,4 %
Ilomantsi	Vesihuoltolaitos	4,2 %	-0,1 %	3,9 %
Imatra	Imatran Vesi	16,7 %	1,1 %	21,5 %
Inari	Inarin lapin vesi oy	17,8 %	0,4 %	5,3 %
Inkoo				
Isojoki	Vesilaitos	3,6 %	-0,2 %	4,4 %
Isokyrö	Vesilaitos	18,0 %	-0,9 %	6,0 %
Janakkala	Janakkalan Vesi	16,7 %	0,7 %	18,2 %
Joensuu	Joensuun Vesi-liikelaitos	11,7 %	1,0 %	17,2 %
Jokioinen				
Joroinen	Joroisten Vesihuoltolaitos	7,4 %	-0,4 %	9,6 %
Joutsa	Joutsan vesihuolto oy	3,7 %	0,3 %	7,8 %
Juuka	Vesitaseyksikkö	5,8 %	-1,2 %	4,2 %
Juupajoki				
Juva				
Jyväskylä				
Jämijärvi				
Jämsä				
Järvenpää	Järvenpään Vesi	12,0 %	1,1 %	26,6 %
Kaarina	Vesihuoltolaitos	17,7 %	0,8 %	15,4 %
Kaavi				
Kajaani	Kajaanin Vesi -liikelaitos	6,9 %	1,2 %	8,4 %
Kalajoki	Viemärilaitos	5,1 %	0,3 %	1,6 %
Kangasala	Kangasalan Vesi-liikelaitos	10,7 %	0,2 %	8,6 %
Kangasniemi				
Kankaanpää	Vesihuoltolaitos			
Kannonkoski	Vesihuoltolaitos	2,8 %	-0,6 %	5,3 %
Kannus				

Karjajoki	Vesihuollon taseyksikkö	4,9 %	-0,2 %	2,9 %
Karkkila	Vesihuoltolaitos	11,1 %	0,5 %	53,1 %
Karstula				
Karvia				
Kaskinen	Kaskisten Vesilaitos	4,2 %	-2,4 %	2,1 %
Kauhajoki				
Kauhava				
Kauniainen		6,3 %	0,3 %	1,6 %
Kaustinen	Vesi- ja viemärlaitos			
Keitele	Keiteleen kunnan vesilaitos	8,0 %	-0,5 %	9,4 %
Kemi	Kemin Energia ja Vesi Oy	12,0 %	1,8 %	8,6 %
Kemijärvi	Kemijärven lämpö ja vesi Oy			
Keminmaa				
Kemiönsaari	Kemiönsaaren_vesiliikelaitos			
Kempele				
Kerava	Keravan kaupunki, Vesihuoltolaitos	17,1 %	2,1 %	21,7 %
Keuruu	Keuruun Vesi liikelaitos	12,3 %	0,5 %	18,0 %
Kihniö	Kihniön Vesi ja Lämpö Oy			
Kinnula				
Kirkkonummi	Helsingin seudun ympäristöpalvelut - kuntayhtymä HSY			
Kitee	Kesälahden vesihuoltolaitos			
Kittilä				
Kiuruvesi	Vesi- ja viemärlaitos	19,8 %	-0,2 %	26,5 %
Kivijärvi				
Kokemäki	Kokemäen vesihuolto oy	9,9 %	0,1 %	15,5 %
Kokkola	Kokkolan Vesi	10,7 %	0,4 %	22,1 %
Kolari	Tunturi-Lapin Vesi Oy			
Konnevesi				
Kontiolahti	Vesilaitos taseyksikkö	11,3 %	0,4 %	20,2 %
Korsnäs	VA-tjänstverket			
Koski Tl	Vesihuoltolaitos	12,0 %	0,7 %	3,7 %
Kotka	Kymen Vesi Oy	18,3 %	0,4 %	18,1 %
Kouvola	Kouvolan Vesi Oy	17,5 %	0,9 %	19,9 %
Kristiinankaupunki	KRS-Vesi	11,1 %	-0,3 %	19,8 %
Kruunupyö				
Kuhmo	Kuhmon VesiEnergia Oy			
Kuhmoinen	Kuhmoisten vesihuoltolaitos	5,7 %	-1,9 %	6,9 %
Kuopio	Kuopion Vesi Oy	18,0 %	0,8 %	7,0 %
Kuortane	Vesi- ja viemärlaitos	14,1 %	0,2 %	17,0 %

Kurikka				
Kustavi				
Kuusamo				
Kyyjärvi				
Kärkölä	Kärkölään vesilaitos	18,4 %	-2,9 %	2,7 %
Kärsämäki	Kärsämäen vesihuolto oy	6,8 %	-0,5 %	8,1 %
Lahti	Lahti Aqua Oy	9,1 %	1,5 %	9,0 %
Laihia	Laihian kunnan vesihuoltolaitos	8,2 %	-0,5 %	20,2 %
Laitila	Laitilan vesihuoltolaitos	11,6 %	-0,6 %	12,5 %
Lapinjärvi	Lapinjärven vesihuoltolaitos	13,8 %	-1,3 %	3,3 %
Lapinlahti	Lapinlahden vesi oy	18,6 %	1,5 %	4,1 %
Lappajärvi	Vesihuoltolaitos Lappajärven kunta	9,2 %	-2,4 %	5,6 %
Lappeenranta	Lappeenrannan Energia Oy	0,0 %	0,0 %	
Lapua				
Laukaa	Laukaan Vesihuolto Oy	14,9 %	0,2 %	6,2 %
Lemi	Lemin vesihuolto	10,5 %	0,0 %	-0,5 %
Lempäälä	Lempäälän Vesi Oy	0,0 %	8,2 %	7,1 %
Leppävirta	Leppävirran Vesi- ja viemärilaitos	12,0 %	-0,5 %	9,8 %
Lestijärvi	Vesi- ja viemärilaitos	2,8 %	-2,0 %	26,3 %
Lieksa	Lieksan kaupungin vesihuoltoliikelaitos	10,1 %	0,6 %	9,7 %
Lieto				
Liminka	Limingan vesihuolto oy	13,3 %	0,3 %	7,7 %
Liperi	Vesi taseyksikkö	11,5 %	-0,1 %	37,4 %
Lohja	Vesilaitos	11,7 %	0,7 %	19,7 %
Loimaa	Loimaan Vesi -liikelaitos	17,2 %	-1,1 %	27,9 %
Loppi	Lopen kunnan Vesi- ja viemärilaitos	10,9 %	-0,6 %	0,5 %
Loviisa	Loviisan Vesiliikelaitos	16,8 %	-0,5 %	22,9 %
Luhanka	Luhangan Vesihuolto Oy	6,3 %	-1,9 %	5,0 %
Lumijoki	Lumijoen vesi oy	12,3 %	0,4 %	13,2 %
Luoto	Larsmo Vatten och Avlopp Ab	10,1 %	-0,6 %	4,5 %
Luumäki				
Maalahti	Malax vatten	14,0 %	-0,1 %	15,3 %
Marttila	Marttilan kunta, vesilaitos	19,4 %	-0,5 %	5,0 %
Masku	Maskun Vesihuolto Oy	20,2 %	-0,2 %	30,8 %
Merijärvi				
Merikarvia	Vesihuoltolaitos	18,9 %	-2,6 %	15,8 %
Miehikkälä	Vesilaitos	9,7 %	-1,8 %	10,3 %
Mikkeli	Vesiliikelaitos	20,6 %	-0,9 %	22,9 %
Muhos	Muhoksen vesihuolto oy	8,6 %	-0,1 %	1,5 %
Multia				

Muonio				
Mustasaari	Mustasaaren vesihuoltolaitos	14,5 %	0,3 %	25,9 %
Muurame	Vesihuolto Muuramen kunta	11,8 %	-0,7 %	8,1 %
Mynämäki	Mynämäen Vesihuolto Oy	24,7 %	-1,3 %	49,3 %
Myrskylä	Myrskylän kunta, vesihuoltolaitos	20,6 %	-0,1 %	2,5 %
Mäntsälä	Nivos Vesi Oy	18,6 %	-0,1 %	
Mänttä-Vilppula				
Mäntyharju	Mäntyharjun kunta Vesihuolto	9,2 %	-0,5 %	5,7 %
Naantali	Naantalin vesihuoltolaitos	17,0 %	0,5 %	10,7 %
Nakkila	Vesihuoltolaitos	15,4 %	0,0 %	15,4 %
Nivala	Nivalan vesihuolto oy	4,7 %	-0,2 %	7,3 %
Nokia	Nokian Vesi Oy	14,9 %	1,0 %	16,3 %
Nousiainen	Nousiaisten Vesi Oy	11,0 %	-0,1 %	15,7 %
Nurmes				
Nurmijärvi	Nurmijärven Vesi	16,0 %	1,2 %	17,9 %
Närpiö				
Orimattila	Orimattilan vesilaitos	1,0 %	-0,5 %	1,7 %
Oripää				
Orivesi	Oriveden vesihuoltolaitos	19,8 %	0,1 %	15,7 %
Oulainen	Viemäriliikelaitos	1,8 %	0,1 %	4,5 %
Oulu	Oulun Vesi -liikelaitos	8,0 %	1,1 %	6,4 %
Outokumpu	Vesilaitos	3,6 %	0,2 %	2,6 %
Padasjoki	Padasjoen Viemärilaitos			
Paimio	Paimion vesihuolto oy	32,2 %	0,1 %	27,5 %
Paltamo	Paltamon kunnan vesihuoltolaitos	8,4 %	-0,8 %	32,0 %
Parainen	Vesihuoltolaitos	10,4 %	0,4 %	14,0 %
Parikkala	Vesihuoltolaitos	12,7 %	-1,2 %	4,9 %
Parkano	Parkanon Vesi Oy	18,8 %	0,2 %	33,9 %
Pedersören kunta				
Pelkosenniemi	Pyhä-Luosto Vesi Oy	0,0 %	6,1 %	
Pello				
Perho				
Pertunmaa				
Petäjävesi				
Pieksämäki	Pieksämäen Vesi Oy	12,7 %	0,8 %	7,8 %
Pielavesi	Vesihuoltolaitos	9,3 %	-0,4 %	11,8 %
Pietarsaari	Pietarsaaren Vesi	10,7 %	1,8 %	18,2 %
Pihtipudas	Pihtiputaan lämpö ja vesi oy	0,0 %	-0,8 %	
Pirkkala	Vesihuoltolaitos	8,7 %	0,0 %	10,0 %
Polvijärvi	Vesilaitos	12,9 %	-4,5 %	-10,5 %

Pomarkku	Vesihuoltolaitos	19,5 %	-3,2 %	8,5 %
Pori	Porin Vesi, liikelaitos	12,9 %	1,2 %	22,7 %
Pornainen	Vesihuoltolaitos	14,1 %	1,2 %	13,5 %
Porvoo	Liikelaitos Porvoon vesi	20,1 %	0,7 %	16,3 %
Posio	Posion vesi ja lämpö oy	0,0 %	2,3 %	
Pudasjärvi	Syötteen vesihuoltolaitos	4,1 %	-0,1 %	4,4 %
Pukkila				
Punkalaidun	Vesihuoltolaitos	14,8 %	-4,7 %	-9,2 %
Puolanka				
Puumala				
Pyhtää				
Pyhäjoki	Pyhäjokisuun vesi oy	21,2 %	-0,3 %	
Pyhäjärvi	Pyhäjärven Energia ja Vesi Oy	0,0 %	0,7 %	
Pyhäntä	Jätevesilaitos			
Pyhäranta	Pyhärannan Vesihuoltolaitos	29,9 %	-3,2 %	-4,6 %
Pälkäne	Pälkäneen vesilaitos	20,6 %	-0,8 %	-5,7 %
Pöytyä	Pöytyän Vesihuoltolaitos	10,7 %	-0,3 %	11,7 %
Raahe				
Raasepori	Raaseporin Vesi	13,4 %	0,6 %	18,1 %
Raisio	Raision vesi oy	19,4 %	0,8 %	4,0 %
Rantasalmi				
Ranua	Ranuan infra oy	0,0 %	1,8 %	
Rauma	Rauman vesi- ja viemäri liikelaitos	12,6 %	0,9 %	11,4 %
Rautalampi				
Rautavaara	Vesihuollon taseyksikkö	4,6 %	-0,3 %	4,9 %
Rautjärvi	Rautjärven Vesi	13,0 %	0,6 %	8,6 %
Reisjärvi	Reisjärven Lämpö Oy	0,0 %	0,6 %	
Riihimäki				
Ristijärvi	Jokikylän vesihuolto oy			
Rovaniemi	Napapiirin Vesi Oy	20,0 %	1,9 %	9,8 %
Ruokolahti	Vesilaitos	9,6 %	-1,1 %	9,0 %
Ruovesi	Ruoveden kunnan vesihuoltolaitos	6,8 %	-0,4 %	5,5 %
Rusko	Vesihuoltolaitos	17,9 %	0,2 %	18,2 %
Rääkkylä	Rääkkylän kunnan Vesihuoltolaitos	9,2 %	-0,8 %	10,0 %
Saarijärvi	Vesi- ja viemäri laitos			
Salla				
Salo	Liikelaitos Salon vesi	14,9 %	0,5 %	18,6 %
Sastamala	Sastamalan Vesi Liikelaitos	18,1 %	-0,1 %	14,9 %
Sauvo	Sauvon Vesihuolto Oy	25,3 %	-1,5 %	39,3 %
Savitaipale	Vesihuoltolaitos	8,7 %	-0,4 %	1,1 %

Savonlinna	Savonlinnan Vesi			
Savukoski	Vesihuoltolaitos Savukoski	2,5 %	-1,2 %	2,2 %
Seinäjoki				
Sievi				
Siikainen	Vesihuoltolaitos	19,3 %	-2,6 %	10,4 %
Siikajoki	Paavolan vesi oy	14,3 %	-0,5 %	17,5 %
Siikalatva				
Siilinjärvi				
Simo	Simon vesihuolto oy	10,5 %	-0,4 %	1,4 %
Sipoo	Sipoon Vesi	11,2 %	1,4 %	7,2 %
Siuntio	Siuntion vesihuoltolaitos	24,0 %	-0,2 %	4,4 %
Sodankylä				
Soini				
Somero	Someron vesihuolto oy	15,2 %	-0,1 %	9,7 %
Sonkajärvi	Vesihuoltolaitos Sonkajärvi	11,7 %	-1,4 %	3,9 %
Sotkamo	Sotkamon kunnan Vesi- ja viemärlaitos	7,7 %	0,6 %	11,0 %
Sulkava	Sulkavan Palvelut oy	0,0 %	-0,8 %	
Suomussalmi	Suomussalmen kunnan vesihuolto	4,1 %	0,2 %	4,7 %
Suonenjoki	Suonenjoen vesi oy	25,6 %	0,7 %	8,6 %
Sysmä	Vesihuoltolaitos	7,3 %	0,0 %	4,7 %
Säkylä	Säkylän kunnan vesihuoltolaitos	25,4 %	2,1 %	28,2 %
Taipalsaari	Vesilaitos	6,3 %	-0,2 %	11,5 %
Taivalkoski	Taivalkosken kunnan vesihuoltolaitos	4,8 %	0,3 %	6,0 %
Taivassalo	Taivassalon Vesi Oy	9,7 %	-0,9 %	2,8 %
Tammela	Tammelan vesihuoltolaitos	14,9 %	-0,6 %	13,1 %
Tampere	Tampereen Vesi liikelaitos	12,2 %	2,2 %	19,5 %
Tervo	Tervon kehitys Oy	11,1 %	-0,5 %	-3,1 %
Tervola	Tervolan Energia ja Vesi Oy	4,6 %	-0,7 %	-0,6 %
Teuva	Teuvan Vesihuoltolaitos	6,0 %	0,0 %	8,8 %
Tohmajärvi	Tohmajärven kunta vesilaitos	12,0 %	0,1 %	17,3 %
Toholampi	Toholammin Viemäriliikelaitos			
Toivakka				
Tornio	Tornion Vesi Oy	14,0 %	0,6 %	5,8 %
Turku	Turun seudun puhdistamo Oy ja Turun Vesihuolto Oy	11,9 %	0,5 %	6,7 %
Tuusniemi	Tuusniemen kunnan vesihuolto	8,5 %	0,2 %	11,3 %
Tuusula	Tuusulan vesihuoltoliikelaitos	10,3 %	0,5 %	13,5 %
Tyrnävä	Tyrnävän vesihuolto oy	10,1 %	0,0 %	14,3 %
Ulvila	Vesilaitos	15,9 %	0,6 %	20,0 %
Urjala	Vesilaitos	9,4 %	-1,6 %	12,0 %

Utajärvi	Muu taseyksikkö	6,4 %	-0,3 %	-1,2 %
Utsjoki				
Uurainen				
Uusikaarlepyy				
Uusikaupunki	Uudenkaupungin Vesi			
Vaala	Vaalan Vesi ja Lämpö Oy			
Vaasa	Vaasan Vesi	7,5 %	0,7 %	12,6 %
Valkeakoski	Vesihuoltolaitos	11,5 %	0,6 %	17,9 %
Vantaa	Helsingin seudun ympäristöpalvelut-kuntayhtymä HSY	25,3 %	1,3 %	11,6 %
Varkaus	Keski-Savon vesi oy	0,0 %	0,4 %	
Vehmaa	Vehmaan Vesi Oy	12,7 %	-0,1 %	
Vesanto	Vesihuoltolaitos	5,8 %	0,5 %	10,3 %
Vesilahti				
Veteli	Vetelin Vesi Oy	15,5 %	-0,5 %	12,5 %
Vieremä				
Vihti	Vihdin vesihuoltolaitos	12,9 %	0,7 %	16,8 %
Viitasaari				
Vimpeli	Vesihuoltolaitos Vimpelin kunta	12,8 %	-0,4 %	24,0 %
Virolahti	Vesilaitos	12,2 %	-0,8 %	34,1 %
Virrat	Virtain kaupungin vesihuolto	9,4 %	-0,6 %	1,2 %
Vöyri				
Ylitornio				
Ylivieska	Ylivieskan Viemärlaitos	2,7 %	-0,4 %	6,1 %
Ylöjärvi	Ylöjärven Vesi Oy	19,3 %	0,5 %	9,5 %
Ypäjä				
Ähtäri	Ähtärin energia ja vesi oy	16,5 %	0,2 %	-6,4 %
Äänekoski	Äänekosken Energia Oy, Vesihuolto	16,0 %	0,4 %	1,8 %